

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA

2021.

Broj: 01-02-07-11-2-2902-7/21

Sarajevo, septembar 2022.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI.....	2
II	REZIME DATIH PREPORUKA	5
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	8
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	9
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	10
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	12
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE	15
6.	KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	17
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	17
6.1.1	Prihodi i primici	17
6.1.1.1	Prihodi od poreza	17
6.1.1.2	Neporezni prihodi	18
6.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	20
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje	20
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	20
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	21
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi.....	23
6.1.2.4	Kapitalni transferi.....	31
6.1.2.5	Izdaci za kamate	32
6.1.2.6	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	33
6.1.2.7	Izdaci za otplatu dugova	33
6.1.3	Tekuća rezerva.....	33
6.1.4	Finansijski rezultat	34
6.2	BILANS STANJA.....	35
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja i razgraničenja	35
6.2.2	Stalna sredstva.....	36
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	36
6.2.4	Dugoročne obaveze.....	37
6.2.5	Popis sredstava i obaveza	38
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	39
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	39
8.	JAVNE NABAVKE	40
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	42
V	PRILOG: KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	44
	Konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu.....	45
	Konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine	48
	Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine.....	49

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja **Hercegovačko-neretvanskog kantona (u dalnjem tekstu: Kanton)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, konsolidovani finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Kantona na 31. 12. 2021. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Stalna sredstva (ceste i mostovi) i izvori sredstava u Bilansu stanja više su iskazani za 19.397.687 KM s obzirom na to da nije izvršeno isknjižavanje vrijednosti ceste R-419 Jablanica – Posušje, koja je Odlukom Vlade FBiH iz 2019. godine prekategorisana iz regionalne u magistralnu cestu i više nije u nadležnosti Kantona, što nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.2 Izvještaja).

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava¹. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Kantona u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izvještaje

Ministar finansija Kantona je odgovoran za izradu i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz konsolidovane finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomski odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja konsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog uslijed prevare, veći je od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Kantona;
- ocjenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja **Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2021. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Kantona za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu još uvijek nije uspostavljena zajednička jedinica za internu reviziju koja će pokrивati sve budžetske organizacije prvog i drugog reda u sastavu kantona, što nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH (tačka 4. Izvještaja);
2. Raspoljela dijela tekućih transfera realizovana je na osnovu zahtjeva korisnika po odlukama Vlade Kantona, bez javnog poziva i kriterija za odabir korisnika i raspoljelu sredstava. Prilikom raspoljene transfera za subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima nisu se dosljedno primjenili utvrđeni kriteriji. S određenim korisnicima transfera nisu zaključeni ugovori kojima se regulišu međusobna prava i obaveze, utvrđuje namjena korištenja sredstava i osigurava nadzor nad namjenskim utroškom. Zbog toga ne možemo potvrditi da je osiguran nadzor nad utroškom sredstava i princip transparentnosti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2021. godinu (tačka 6.1.2.3 Izvještaja);

3. Ne možemo potvrditi da je raspodjela kapitalnih transfera iz namjenskih sredstava od vodnih naknada za 2021. godinu u iznosu od 2.719.526 KM kod Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede izvršena na osnovu kriterija utvrđenih programom utroška ovih sredstava. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2021. godinu (tačka 6.1.2.4 Izvještaja);
4. Sredstva tekuće rezerve Vlada Kantona odobravala je na osnovu zahtjeva korisnika i nisu se u svim slučajevima koristila za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave u toku budžetske godine, što nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2021. godinu (tačka 6.1.3 Izvještaja);
5. Za nabavke radova tekućeg održavanja cesta u iznosu od 279.688 KM nije proveden postupak. Tenderska dokumentacija za nabavku usluga fizičkog i tehničkog obezbeđenja na nivou Kantona, kao i za nabavku vozila kod Ministarstva saobraćaja i veza, nije pripremljena na način da se osigura pravična i aktivna konkurenca, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primjenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Kantona u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Na nivou Hercegovačko-neretvanskog kantona nije donesen kantonalni Zakon o šumama niti drugi akt kojim bi se regulisala oblast upravljanja šumama. Nije donesen Zakon o plaćama i naknadama Kantona koji treba biti usklađen sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, niti je izvršeno usklađivanje kantonalnog Zakona o javnim putevima sa Zakonom o cestama FBiH i poduzete aktivnosti za formiranje kantonalne javne ustanove za ceste u skladu s ovim Zakonom (tačka 4. Izvještaja).

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja, rukovodstvo Kantona odgovorno je da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrshodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o konsolidovanim finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane.

Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Kantona, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 28. 9. 2022. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.*	Potrebno je da budžetski korisnici imenuju koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, vrše identifikaciju i ocjenu rizika, te donesu strategije upravljanja rizicima i mape procesa, s ciljem uspostavljanja sistema internih kontrola u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	4.
2.*	Vlada Kantona treba putem resornog ministarstva pokrenuti aktivnosti na donošenju Zakona o plaćama i naknadama u Kantonu u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.	4.
3.*	Potrebno je da Vlada Kantona, u saradnji s resornim ministarstvima, nastavi i okonča izradu Zakona o šumama Kantona, uskladi kantonalni Zakon o javnim cestama sa Zakonom o cestama u FBiH i doneše odluke o organizovanju i početku rada javne kantonalne ustanove za ceste u skladu s ovim Zakonom.	4.
4.*	Rukovodioци svih budžetskih korisnika trebaju sačinjavati izjavu o fiskalnoj odgovornosti i dostavljati je Ministarstvu finansija, koje će vršiti njenu provjeru u skladu s odredbama Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.	4.
5.*	Uspostaviti zajedničku jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.	4.
6.*	Nastaviti aktivnosti na donošenju strategije Kantona za borbu protiv korupcije, a svi budžetski korisnici trebaju donijeti planove integriteta za borbu protiv korupcije i dosljedno ih primjenjivati.	4.
7.*	Prilikom izrade budžeta i njegovih izmjena i dopuna pridržavati se odredbi Zakona o budžetima u FBiH u dijelu poštovanja rokova budžetskog kalendara i izrade instrukcija za budžetske zahtjeve, te osigurati da se svi rashodi i izdaci planiraju u okviru budžeta nadležnih budžetskih korisnika, a Zakonom o izvršavanju budžeta precizno urediti strukturu i način izvršavanja tekućih transfera.	5.
8.*	Potrebno je da budžetski korisnici sačinjavaju godišnje i periodične finansijske izvještaje na svim propisanim obrascima, te da uz godišnje finansijske izvještaje sačinjavaju analizu iskaza, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	6.
9.*	Angažovanje izvršilaca za obavljanje redovnih poslova vršiti u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještencima u organima državne službe u FBiH, a ugovore o djelu zaključivati u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima.	6.1.2.2
10.*	Isplatu naknade za rad članovima Komisije za provođenje javnih nabavki vršiti kada su ispunjeni uslovi propisani Odlukom Vlade o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela, te preispitati opravdanost isplate redovne mjesечne naknade za Radnu grupu za nabavku poslovnog prostora za zajednički smještaj svih organa i tijela vlasti bez podnošenja izvještaja o radu.	6.1.2.2
11.*	Poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima.	6.1.2.2
12.*	Zakonom o izvršavanju budžeta precizno utvrditi način raspodjele svih transfera koji se realiziraju po odlukama Vlade, uz jasne i mjerljive kriterije, s ciljem osiguranja principa transparentnosti iz člana 4. Zakona o budžetima u FBiH.	6.1.2.3

13.*	Poduzeti aktivnosti na donošenju propisa o preuzimanju osnivačkih i suosnivačkih prava i regulisanju međusobnih prava i obaveza sa Univerzitetom „Džemal Bijedić“ i Sveučilištem u Mostaru, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona, te donijeti Program u oblasti sporta za period od pet godina, kao i godišnji program za oblast sporta, u skladu sa Zakonom o sportu. Sa korisnicima transfera koji su utvrđeni Budžetom zaključivati ugovore kojima bi se utvrdila namjena odobrenih sredstava i regulisala međusobna prava i obaveze, te vršiti nadzor nad utroškom sredstava, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.	6.1.2.3
14.*	Potrebno je da Vlada Kantona utvrdi detaljnu metodologiju za raspodjelu svih transfera – ostali izdaci za kulturu i sport, kao i za vjerske zajednice, u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona.	6.1.2.3
15.*	Visinu sredstava po zdravstvenim ustanovama utvrditi na osnovu pokazatelja po definisanim kriterijima, a ugovorima o sufinansiranju zdravstvenih ustanova precizno utvrditi namjenu utroška sredstava s ciljem osiguranja adekvatnog nadzora nad utroškom.	6.1.2.3
16.*	Odabir korisnika subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima Ministarstva privrede vršiti na osnovu utvrđenih kriterija i sačinjenih bodovnih listi, poštujući princip transparentnosti, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.	6.1.2.3
17.*	Blagovremeno donijeti Program utroška namjenskih sredstava od vodnih naknada, raspodjelu ovih sredstava vršiti na osnovu utvrđenih kriterija, te izvršiti analizu odobrenih projekata iz ranijeg perioda i utvrditi zbog čega nisu okončani.	6.1.2.4
18.*	Donijeti procedure za korištenje sredstava tekuće rezerve i ova sredstva koristiti samo za hitne i nepredviđene namjene, u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona.	6.1.3
19.*	Potrebno je da Ministarstvo finansija i pravosudne institucije poduzmu aktivnosti kako bi se knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena po računima pravosudnih institucija vršilo u okviru Glavne knjige trezora, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.1
20.*	Podraživanja po osnovu koncesionih naknada knjigovodstveno evidentirati na osnovu vjerodostojne dokumentacije, u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.1
21.*	Poduzeti aktivnosti na isknjižavanju vrijednosti ceste R-419 Jablanica – Posušje, koja je na osnovu Odluke Vlade FBiH prekategorisana iz regionalne u magistralnu cestu i koja više nije u nadležnosti Kantona, s ciljem realnog iskazivanja stalnih sredstava, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.2
22.	Obaveze Kantona prema Federaciji BiH i Razvojnoj banci FBiH po osnovu kredita Saudijskog fonda za razvoj i Export-import banke Republike Koreje evidentirati na odgovarajućim bilansnim pozicijama i s njima povezana potraživanja Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona na osnovu ugovora o regulisanju međusobnih obaveza u realizaciji ovih kredita.	6.2.2
23.*	Godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje sredstava, usaglasiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem i provesti potrebna knjigovodstvena evidentiranja, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.4
24.	Potrebno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa Kantonalnim pravobranilaštvom utvrdi strukturu potencijalnih obaveza i potraživanja po osnovu sudske sporova iskaznih u vanbilansnoj evidenciji, te u okviru vanbilansne evidencije iskazivati poslovne događaje u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.5
25.	Izvještaj o finansijskoj reviziji Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2021. godinu	7.

26.*	Blagovremeno pokretati postupke javnih nabavki tekućeg održavanja cesta, tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da se osigura pravična i aktivna konkurenca, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.	8.
27.	Potrebno je da Komisija za zajedničke javne nabavke roba, usluga i izvođenje radova za potrebe Vlade ocjenu ponuda vrši u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije, shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama.	8.

* nerealizovana preporuka iz prethodnog perioda (23)

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. konsolidovani finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
    - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
    - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
    - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
  - Zakon o izvršavanju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2021. godinu;
  - Budžet Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2021. godinu;
  - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
  - Zakon o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave;
  - Zakon o trezoru u FBiH;
  - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
  - Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
  - Zakon o koncesijama Hercegovačko-neretvanskog kantona;
  - Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
  - Zakon o pravima izabranih dužnosnika i nosilaca izvršnih funkcija u institucijama vlasti Hercegovačko-neretvanskog kantona;
  - Odluka o utvrđivanju osnovice, platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika u tijelima državne službe Hercegovačko-neretvanskog kantona;
  - Odluka o utvrđivanju osnovice, platnih razreda i koeficijenata za plaće namještenika u tijelima državne službe Hercegovačko-neretvanskog kantona;
  - Zakon o državnoj službi u FBiH;
  - Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
  - Zakon o javnim nabavkama;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Hercegovačko-neretvanski kanton (u dalnjem tekstu: Kanton), kao federalna jedinica FBiH, uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Kantona. Ustavom Kantona uređena je organizacija i status Kantona, njegove nadležnosti i struktura vlasti. Ima sve nadležnosti koje nisu Ustavom FBiH izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Kantona. Administrativno, Kanton čine dva grada: Mostar i Čapljina, i sedam općina: Čitluk, Konjic, Jablanica, Prozor-Rama, Ravno, Stolac i Neum.

Ustavne nadležnosti obavljaju se putem zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. Zakonodavna vlast je Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona (u dalnjem tekstu: Skupština Kantona), koju čini 30 poslanika izabralih na period od četiri godine. Izvršna vlast je Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona (u dalnjem tekstu: Vlada Kantona), a čine je predsjednik Vlade i 11 ministara. Sudsku vlast vrše Kantonalni sud, općinski sudovi i Kantonalno tužilaštvo.

Funkciju kantonalne uprave vrše kantonalna ministarstva, zavodi, uprave i ustanove, u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rada i uređuju druga pitanja od značaja za njihovu organizaciju i funkcionisanje. Kantonalnim ministarstvima rukovode ministri, a radom kantonalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave, kojima je povjereno provođenje kantonalne politike i propisa, osiguravaju se Budžetom Hercegovačko-neretvanskog kantona (u dalnjem tekstu: Budžet Kantona), koji na prijedlog Vlade donosi Skupština Kantona.

Iz Budžeta Kantona finansira se 108 korisnika, od čega je 11 ministarstava, 49 osnovnih škola, 27 srednjih škola, sedam pravosudnih institucija i 14 drugih korisnika. Na 31. 12. 2021. godine u Kantonu je bilo 5.743 zaposlenih, od čega u ustanovama osnovnog obrazovanja 2.427, srednjeg obrazovanja 1.359, ministarstvima i organima uprave 1.624 i pravosudnim institucijama 333.

Predsjednik Vlade je Nevenko Herceg, imenovan Odlukom Skupštine o potvrđivanju Vlade Kantona² od 23. 9. 2015. godine.

Sjedište Vlade je u Mostaru, u Ulici Stjepana Radića broj 3.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Kantona za 2021. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Finansijski izvještaji Ministarstva saobraćaja i veza Kantona, bili su predmet posebne revizije za 2021. godinu.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od decembra 2021. do juna 2022. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

² „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 7/15

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Kantona za 2019. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao pozitivno mišljenje o konsolidovanim finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Kanton nije postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio Ured o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Ministarstvo finansija donijelo je računovodstvene politike za budžetske korisnike Kantona.
- 2) Donesen je Program rada Vlade Kantona za tekuću godinu.
- 3) U okviru softverske aplikacije za trezorsko poslovanje (Oracle) uspostavljene su pomoćne knjige stalnih sredstava.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Ministarstvo finansija sačinilo je prijedlog odluke o internim kontrolama kojom se obvezuju svi budžetski korisnici da uspostave sistem internih kontrola u skladu s propisima, ali ona nije usvojena, niti je značajan dio budžetskih korisnika uspostavio odgovarajući sistem internih kontrola.
- 2) I dalje dio budžetskih korisnika ne sačinjava periodične i godišnje računovodstvene izvještaje, kao ni analizu iskaza u skladu s odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
- 3) Pokrenute su aktivnosti na donošenju kantonalnog Zakona o šumama, kako bi se stvorili preduslovi za zakonito upravljanje šumama, zaštite šume kao javno dobro i ostvarili veći prihodi po osnovu naknada za korištenje, zaštitu i unapređenje šuma, ali nisu okončane.
- 4) Odlukom Vlade Kantona iz decembra 2021. godine zaduženo je Ministarstvo za pitanja boraca da utvrdi način planiranja sredstava i namjenu sredstava za tekuće transfere za boračka udruženja koja se finansiraju redovnim mjesecnim tranšama.
- 5) U Program utroška namjenskih sredstava vodnih naknada uvršten je kriterij za odabir projekata „spremnost projekata za realizaciju“, ali Program nije donesen neposredno nakon usvajanja Budžeta Kantona, niti je prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da su primjenjeni utvrđeni kriteriji.
- 6) Pokrenute su početne aktivnosti kako bi se novčana sredstva pravosudnih institucija evidentirala u okviru Jedinstvenog računa trezora, kako bi se sve transakcije iskazale u sistemu Glavne knjige trezora u skladu s članom 15. Zakona o trezoru u FBiH, ali nisu okončane.
- 7) Proveden je otvoreni postupak javne nabavke kancelarijskog materijala, ali revizijom smo konstatovali određene propuste kod pojedinih budžetskih korisnika u dijelu sačinjavanja tenderske dokumentacije na način da obezbijedi pravičnu i aktivnu konkurenčiju, u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.

Nerealizovane preporuke

- 1) Vlada Kantona bi, putem resornog ministarstva, trebala pokrenuti aktivnosti na donošenju propisa iz oblasti plaća i naknada, u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.
- 2) Uspostaviti zajedničku jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

- 3) Poduzeti aktivnosti na realizaciji Strategije Kantona za borbu protiv korupcije 2016–2020. godine, posebno u dijelu donošenja Plana integriteta budžetskih korisnika i poduzimanja preventivnih mjera za smanjenje mogućnosti nastanka koruptivnih pojava.
- 4) Dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona u dijelu planiranja, izrade i izvršavanja budžeta i sačinjavanja operativnih planova.
- 5) Potrebno je da Ministarstvo finansija propiše metodologiju za obavljanje suštinske kontrole izjava o fiskalnoj odgovornosti, kao i da redovno obavlja suštinsku kontrolu.
- 6) Potraživanja po osnovu koncesionih naknada knjigovodstveno evidentirati u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, te redovno usaglašavati knjigovodstvena stanja s pomoćnim evidencijama.
- 7) Poduzeti potrebne aktivnosti da se za obavljanje sistematizovanih poslova, utvrđenih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, angažovanje izvršilaca vrši u skladu sa odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH.
- 8) Ugovore o djelu zaključivati samo za jasno definisane i konkretne poslove koji traju određeno vrijeme, u skladu s odredbama Zakona o obligacionim odnosima.
- 9) Isplatu naknada za rad članovima komisija vršiti isključivo ukoliko su ispunjeni uslovi predviđeni Odlukom o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela.
- 10) Obračun i uplatu poreza i doprinosa na naknade zaposlenima za rad u komisijama vršiti u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak i drugim važećim propisima.
- 11) Potrebno je odredbama Zakona o izvršenju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona utvrditi metodologiju dodjele sredstava i kriterije na osnovu kojih će se vršiti odabir korisnika sredstava tekućih transfera jedinicama lokalne samouprave.
- 12) Potrebno je da Vlada Kantona putem nadležnih ministarstava utvrdi način planiranja sredstava po korisnicima i namjenu sredstava za subvencije javnim preduzećima.
- 13) Potrebno je da Vlada Kantona putem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta utvrdi način planiranja sredstava po korisnicima, namjenu sredstava i obavezu sačinjavanja izvještaja o utrošku sredstava za tekuće transfere koji se finansiraju redovnim mjesecnim tranšama.
- 14) Potrebno je da Vlada Kantona utvrdi metodologiju i mjerljive kriterije za raspodjelu ostalih tekućih transfera za kulturu i sport i transfera za pomoć medijskim kućama, koji su u nadležnosti Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, a raspodjela sredstava izvršena je osnovu odluka Vlade Kantona, u skladu s odredbama Zakona o izvršenju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona.
- 15) Odabir korisnika sredstava subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima Ministarstva privrede izvršiti na osnovu utvrđenih kriterija i prvorangiranih aplikacija na osnovu sačinjenih bodovnih listi.
- 16) Dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona u dijelu korištenja sredstava tekuće rezerve.
- 17) Potrebno je blagovremeno pokretati postupke javnih nabavki, te ugovore dodjeljivati dosljedno primjenjujući odredbe Zakona o javnim nabavkama.
- 18) U knjigovodstvenim evidencijama, na bilansnim pozicijama iskazati obaveze po osnovu kredita Saudijskog fonda za razvoj i Export-import banke Republike Koreje koje je zaključilo Ministarstvo finansija ispred Kantona, a u okviru vanbilansne evidencije iskazivati poslovne događaje definisane članom 55. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Nakon izvršene revizije za 2021. godinu dato je ukupno 27 preporuka, od čega su četiri nove i 23 preporuke koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2019. godinu (18 nerealizovanih i sedam djelimično realizovanih).³

³ Četiri preporuke iz prethodnog izvještaja koje su ocjenjene kao djelimično realizovane ili nerealizovane (odnose se na ugovore o djelu i javne nabavke) preformulisane su i spojene u dvije preporuke.

Postupanje po Pismu rukovodstvu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma rukovodstvu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2021. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

U pismu rukovodstvu dato je pet preporuka, od kojih je jedna implementirana do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, dvije djelimično, a za dvije preporuke nisu poduzete aktivnosti.

Preporuke koje su djelimično implementirane ili nisu nikako, ponovit će se u okviru izvještaja.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Kanton u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH,⁴ Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁶ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁷

Rukovodioci budžetskih korisnika odgovorni su za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u skladu s propisima koji to regulišu, kao i da ciljeve korisnika javnih sredstava ostvaruju upravljanjem tim sredstvima na zakonit, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Rukovodioci budžetskih korisnika u ranijem periodu donijeli su pravilnike o unutrašnjoj organizaciji kojim je utvrđena organizaciona struktura, sistematizacija radnih mesta, s opisom pojedinačnog radnog mesta i potrebnih uslova za njegovo obavljanje, uključujući i obaveze i odgovornosti.

Utvrđili smo da u Ministarstvu finansija dio sistematizovanih radnih mesta nije popunjeno, a odnosi se na: pomoćnika ministra za pravne i opće poslove, rukovodioca Jedinice za internu reviziju i četiri interna revizora, šefa odjela za centralizovani obračun plaća, šefa odjela za praćenje i izvršenje budžeta, šefa odjela za prikupljanje i raspodjelu javnih prihoda. Kod Ministarstva saobraćaja i veza uočili smo nisku popunjenošću radnih mesta koji se odnose na obavljanje poslova u vezi s provođenjem postupka javnih nabavki, održavanjem, rekonstrukcijom i sanacijom cestovne infrastrukture. Nedovoljna popunjenošću radnih mesta može uticati na obavljanje poslova iz nadležnosti.

Utvrđili smo da značajan broj korisnika nije imenovao koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu.

Ministar finansija je u decembru 2021. godine donio Računovodstvene politike za budžetske korisnike i trezor Kantona.⁸ Također, sačinjene su izmjene Pravilnika o popisu imovine, potraživanja i obaveza Kantona u skladu s važećim propisima.

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

⁷ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definije internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

⁸ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 9/21

Na nivou Kantona nije donesen zakon o plaćama i naknadama zaposlenih u organima vlasti kantona, niti je propisima koji su na snazi izvršeno usklađivanje koeficijenta za obračun plaće i utvrđivanje osnovice u skladu s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.⁹

Ističemo da Kanton, iako su pokrenute određene aktivnosti, još uvijek nije uspostavio zakonski okvir za upravljanje šumama, što ima za posljedicu bespravno korištenje šuma kao javnog dobra, a samim tim i manje prihode Budžeta Kantona i budžeta jedinica lokalne samouprave.

Također, kantonalni Zakon o javnim cestama iz 2002. nije usklađen sa Zakonom o cestama FBiH (koji je stupio na snagu 23. 3. 2010. godine), niti je Vlada Kantona u skladu s ovim Zakonom donijela propis kojim se osniva kantonalna ustanova za ceste, odnosno odgovarajuće odluke i preuzeala potrebne radnje za organizovanje i početak rada javne kantonalne ustanove za ceste. Zbog toga, Uprava za ceste ne posluje kao javna kantonalna ustanova za ceste, već je u sastavu Ministarstva saobraćaja i veza kao upravna organizacija bez svojstva pravnog lica (detaljnije opisano u Izvještaju o finansijskoj reviziji ovog subjekta za 2021. godinu).

Utvrđili smo da su Programom rada Vlade Kantona za 2021. godinu,¹⁰ između ostalog, planirane aktivnosti, u saradnji s resornim ministarstvima, na izradi prijedloga zakona o šumama Kantona, nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju, nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sportu, nacrta i prijedloga zakona o plaćama i naknadama u tijelima vlasti Kantona, nacrta zakona o javnim cestama. Međutim, navedene aktivnosti nisu realizirane.

Ministarstvo finansija i Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona donijeli su Strategiju upravljanja rizicima, utvrđili registar rizika i identifikovali poslovne procese u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH. **Nisu poduzete aktivnosti na donošenju akta o internoj kontroli, niti su sačinjene mape procesa kojima se definišu tokovi procesa, odgovorna lica i identificuju rizici s mjerama za njihovo smanjenje, nije uspostavljen registar rizika niti su dizajnirane kontrolne aktivnosti kao odgovor na utvrđene rizike.** Zbog navedenog konstatujemo da većina budžetskih korisnika još uvijek nije uspostavila sistem internih kontrola prema COSO modelu, u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Korisnici javnih sredstava prvog nivoa i vanbudžetski fondovi na kantonalnom nivou, u skladu s članom 14. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, dužni su izraditi godišnje izvještaje o funkcionisanju sistema FUK-a i dostaviti ih kantonalnom ministarstvu finansija.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, Ministarstvu finansija su samo 23 budžetska korisnika dostavila godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema FUK-a.¹¹ U skladu s članom 15. Zakona, Ministarstvo finansija je sačinilo Godišnji konsolidovani izvještaj, te ga dostavilo Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnog ministarstva finansija. Godišnji konsolidovani izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole je nepotpun, budući da sadrži podatke samo za 23 korisnika javnih sredstava, zbog čega ne prikazuje stvarno stanje u provedbi sistema internih kontrola. U dijelu pojedinačnih izvještaja, kao i u godišnjem konsolidovanom izvještaju, nisu navedene mјere koje se planiraju poduzeti na dalnjem razvoju FUK-a po COSO komponentama.

Shodno navedenom, može se zaključiti da većina budžetskih korisnika nije uspostavila sistem internih kontrola u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH. Na nivou Kantona nisu doneseni propisi u oblasti plaća i naknada, upravljanje i održavanje šumama Kantona, niti je izvršeno usklađivanje kantonalnog propisa iz oblasti cesta s federalnim propisom.

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17

¹⁰ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 4/21

¹¹ Ministarstvo finansija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša, Ministarstvo privrede, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbki, Ministarstvo za pitanja boraca, Ministarstvo građenja i prostornog uređenja, Ministarstvo saobraćaja i veza, Uprava za raseljene i izbjeglice, Uprava za geodetske i imovinsko-pravne odnose, Uprava za civilnu zaštitu i vatrogastvo, Arhiv Kantona, Pedagoški zavod, Zavod za zaštitu kulturno – historijske baštine, Grad Mostar, Općina Jablanica, Zavod zdravstvenog osiguranja, Služba za zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša, JU Veterinarski zavod, Dom za socijalno i zdravstveno zbrinjavanje i JP Šume hercegovačko-neretvanske.

Preporuke:

- potrebno je da budžetski korisnici imenuju koordinatore za finansijsko upravljanje i kontrolu, vrše identifikaciju i ocjenu rizika, te donesu strategije upravljanja rizicima i mape procesa, s ciljem uspostavljanja sistema internih kontrola u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Vlada Kantona treba putem resornog ministarstva pokrenuti aktivnosti na donošenju Zakona o plaćama i naknadama u Kantonu u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH;
- potrebno je da Vlada Kantona, u saradnji s resornim ministarstvima, nastavi i okonča izradu Zakona o šumama Kantona, uskladi kantonalni Zakon o javnim cestama sa Zakonom o cestama u FBiH i doneće odluke o organizovanju i početku rada javne kantonalne ustanove za ceste u skladu s ovim Zakonom.

Budžetski nadzor

U okviru Ministarstva finansija uspostavljena je funkcija budžetskog nadzora, odnosno Sektor za inspekcijski nadzor kao osnovna unutrašnja jedinica. Ovaj Sektor obavlja inspekcijski nadzor zakonitosti, pravovremenosti i namjenskog korištenja budžetskih sredstava, kojim se nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o budžetskom nadzoru. Od sistematizovana četiri radna mjesta popunjena su tri, i to: glavni budžetski inspektor i dva inspektora. Prema izvještaju o radu, u 2021. godini obavljeno je šest kontrola, sačinjeno šest zapisnika i naloženo 27 mjera. Za dva predmeta podnesene su krivične prijave kod nadležnog tužilaštva na postupanje.

Fiskalna odgovornost

Fiskalna odgovornost regulisana je članom 44. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je utvrđeno da su rukovodiovi budžetskih korisnika odgovorni za zakonito i namjensko korištenje sredstava i učinkovito i uspješno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole u okviru budžetom utvrđenih sredstava. Rukovodiovi korisnika Budžeta Kantona, vanbudžetski fondovi i jedinice lokalne samouprave s područja Kantona dužne su dostaviti Izjavu o fiskalnoj odgovornosti Ministarstvu finansija, koje je nadležno da vrši formalnu i suštinsku provjeru sadržaja dostavljenih izjava u skladu s Pravilnikom o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti.¹²

Ministarstvo finansija je 2019. godine donijelo Procedure kontrole ispravnosti izjava o fiskalnoj odgovornosti. Sektor za budžet i fiskalnu politiku zaprima izjave o fiskalnoj odgovornosti, provjerava njihovu kompletnost i sačinjava informaciju o zaprimljenim izjavama, te Sektoru za inspekcijski nadzor dostavlja obavještenje o uočenim nepravilnostima. U 2021. godini ukupno 33 korisnika dostavila su izjavu (od 108 upisanih u Registar budžetskih korisnika izvještaj su dostavila 23 korisnika, od devet jedinica lokalne samouprave dostavilo ih je njih osam i dva vanbudžetska korisnika). Ministarstvo finansija je izvršilo provjeru formalne ispravnosti i sačinilo Informaciju o validnosti sadržaja i rokovima dospijeća izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu, ali nismo se uvjerili da se vršila suštinska kontrola (na uzorku) dostavljenih izjava o fiskalnoj odgovornosti.

Iako je bio obavezan, dio korisnika nije dostavio izjave o fiskalnoj odgovornosti, a nismo se uvjerili da je Ministarstvo finansija vršilo suštinsku provjeru dostavljenih izjava, odnosno provjeru vjerodostojnosti datih odgovora na odabranom uzorku i dostavljenih izvještaja o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenim prethodne godine, što je obaveza propisana Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

- rukovodiovi svih budžetskih korisnika trebaju sačinjavati izjavu o fiskalnoj odgovornosti i dostavljati je Ministarstvu finansija, koje će vršiti njenu provjeru u skladu s odredbama Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 34/14

Interna revizija

Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹³ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH¹⁴ propisano je da će svi kantoni u FBiH formirati jedinicu za internu reviziju pri kantonalm ministarstvu finansija, koja će pokrivati sve budžetske organizacije prvog i drugog reda u sastavu Kantona i jedinice lokalne samouprave sa područja Kantona koje ne ispunjavaju kriterije za uspostavljanje jedinice za internu reviziju.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija Jedinica za internu reviziju organizovana je kao osnovna unutrašnja jedinica s pet sistematizovanih radnih mjesta (rukovodilac jedinice i četiri stručna savjetnika – interna revizora) koja nisu popunjena. S obzirom na navedeno, konstatujemo da na **nivou Kantona zajednička jedinica za internu reviziju još uvijek nije uspostavljena u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.**

Preporuka:

- ***uspostaviti zajedničku jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.***

Prevencija korupcije

Na nivou Kantona 2016. godine usvojena je Strategija Kantona za borbu protiv korupcije 2016–2020. godine i Akcioni plan za njeno provođenje,¹⁵ koji su prestali vrijediti zaključno s 2020. godinom. Rješenjem Vlade¹⁶ imenovano je Radno tijelo za borbu protiv korupcije, sa zadatkom praćenja realizacije Strategije za borbu protiv korupcije i obavještavanje Vlade o poduzetim aktivnostima na implementaciji i uspostavljanje mehanizma efikasne saradnje i koordiniranje sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordiniranje borbe protiv korupcije. Većina budžetskih korisnika Kantona nije donijela Plan integriteta, čime bi se smanjila mogućnost nastanka koruptivnih pojava, iako je to bilo propisano Akcionim planom.

Kanton nije još uvijek potpisao memorandum o saradnji s Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH. Prema Informaciji o radu Radnog tijela, pokrenuta je inicijativa za donošenje nove kantonalne strategije za borbu protiv korupcije za period 2021–2025. godine, ali nije bilo značajnijih aktivnosti po ovom pitanju u revidiranoj godini.

Preporuka:

- ***nastaviti aktivnosti na donošenju strategije Kantona za borbu protiv korupcije, a svi budžetski korisnici trebaju donijeti planove integriteta za borbu protiv korupcije i dosljedno ih primjenjivati.***

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE

Budžet Kantona u iznosu od 237.564.860 KM usvojen je 29. 12. 2020. godine, kada je usvojen i Zakon o izvršavanju Budžeta Kantona za 2021. godinu (u dalnjem tekstu: Zakon o izvršavanju Budžeta). Izmjene i dopune Budžeta u iznosu od 263.714.112 KM usvojene su 10. 12. 2021. godine.

Izmjenama i dopunama Budžeta Kantona ukupni prihodi planirani su u iznosu od 263.714.112 KM. Ukupni rashodi i izdaci planirani su iznosu od 259.214.112 KM, od čega su rashodi 244.155.386 KM, kapitalni izdaci 9.813.726 KM i izdaci za otplate dugova 5.245.000 KM. Pokriće deficita planirano je u iznosu od 4.500.000 KM.

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 49/20

¹⁵ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 10/16

¹⁶ Rješenje od 2016. godine, s posljednjim izmjenama u 2021. godini

Prema prezentiranim podacima, nakon Izmjena i dopuna Budžeta, u skladu sa članom 24. Zakona o izvršavanju Budžeta izvršeno je njegovo uvećanje po osnovu neplaniranih uplata od donacija i sredstava za realizaciju projekta u iznosu od 40.224 KM, tako da su ukupno raspoloživa sredstva iznosila 259.254.337 KM. Nakon Izmjena i dopuna Budžeta na osnovu odluka Vlade izvršene su preraspodjele unutar i između budžetskih korisnika u iznosu od 10.355.933 KM.

Utvrđili smo da prilikom planiranja, izrade i izvršavanja Budžeta Kantona nisu u potpunosti poštovane odredbe Zakona o budžetima u FBiH u sljedećem:

- Dokument okvirnog budžeta za period 2021–2023. Vlada Kantona usvojila je Odlukom od 20. 12. 2020. godine, što nije u propisanom roku (do 30. 6.), a DOB nije objavljen na internet-stranici Ministarstva finansija, zbog čega nije postupljeno u skladu s članom 15. Zakona o budžetima u FBiH;
- pojedini budžetski korisnici nisu uz budžetske zahtjeve dostavili obrazloženja finansijskog plana u skladu s članom 20. i 21. Zakona o budžetima u FBiH;
- izmjene i dopune Budžeta nisu vršene po istom postupku koji se primjenjuje kod donošenja Budžeta s obzirom na to da Ministarstvo finansija nije sačinilo Instrukcije broj 2 za izradu budžetskih zahtjeva, niti su utvrđene gornje granice rashoda i ograničenja, već je samo upućen dopis svim budžetskim korisnicima da dostave svoje zahtjeve za izmjene i dopune Budžeta vodeći računa o stvarnim potrebama za sredstvima do kraja budžetske godine, kao i promjenama budžetskih pozicija nastalih tokom godine po svim osnovama (preraspodjele i sl.). Izmjenama i dopunama Budžeta u pojedinim slučajevima odobrena su dodatna sredstva korisnicima koji nisu ni dostavili budžetski zahtjev, a nije planiran iznos prihoda i povezanih rashoda i izdataka iz namjenskih sredstva za ceste iz ranijeg perioda koji su u Budžet uneseni odlukom Vlade. Navedeno ukazuje na to da prilikom izrade izmjena i dopuna Budžeta nije postupljeno u skladu s članom 37. Zakona o budžetima FBiH;
- Zakonom o izvršavanju Budžeta nije precizno uređen način izvršavanja tekućih transfera po vrstama i budžetskim korisnicima, što nije u skladu s članom 7. Zakona o budžetima u FBiH;
- nakon Izmjena i dopuna Budžeta donesene su odluke Vlade o preraspodjeli sredstava u ukupnom iznosu od 10.355.933 KM. Najveća preraspodjela izvršena je Odlukom Vlade od 23. 12. 2021. godine, kojom je odobrena preraspodjela između korisnika i unutar korisnika u iznosu od 9.664.433 KM, s tim da nije data struktura koliko se odnosi na preraspodjele unutar budžetskog korisnika, a koliko na preraspodjelu između budžetskih korisnika. Na osnovu ove Odluke uvećana je pozicija drugih tekućih rashoda i ugovorene usluge za 9.094.680 KM (od čega za rashode po izvršnim sudskim rješenjima 7.689.180 KM i pripadajuće kamate i troškove spora 1.400.000 KM). Nije prezentiran podatak koliko je preraspodjela izvršeno unutar korisnika i između budžetskih korisnika, zbog čega ne možemo potvrditi ni da su ispoštovana ograničenja za preraspodjelu utvrđena Zakonom o budžetima FBiH;
- u Posebnom dijelu Budžeta dio tekućih izdataka i rashoda kod pojedinih budžetskih korisnika odobren je na posebnim glavama i razdjelima (oznakama budžetskog korisnika), a ne u okviru budžeta resornog korisnika koji je utvrđen u Registru budžetskih korisnika. Naime, dio tekućih rashoda kod Vlade Kantona (Ured premijera i Stručna služba Vlade, razdjel 1201) odobren je na razdjelu 1202 – zajednički materijalni troškovi; transfer kazneno-popravnim zavodima odobren je na razdjelu 1503, a ne u okviru nadležnog Ministarstva pravde, uprave i lokalne samouprave (razdjel 1501) i dio tekućih transfera koji su u nadležnosti Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta (razdjel 1701) odobren je na posebnim razdjelima od 1705 do 1710¹⁷. S obzirom na to da su budžetski korisnici registrovani kao pravno lice i upisani u Registar budžetskih korisnika Kantona, nema osnova da se dio rashoda odobrava izvan budžeta nadležnog budžetskih korisnika. Ovo za posljedicu ima da u posebnom dijelu Budžeta kod pojedinih budžetskih korisnika nisu iskazani svi rashodi i izdaci iz njihove nadležnosti, te da finansijski izvještaji nisu sačinjeni u skladu s okvirom finansijskog izvještavanja za budžetske korisnike.

¹⁷ Odnosi se na: 1705 – izdaci za stipendije i studentske centre; 1706 – transfer za Sveučilište u Mostaru; 1707 – transfer za Univerzitet Džemal Bijedić; 1710 – transfer za Teološki institut u Mostaru i 1708 – transfer za kulturu i sport

Ministarstvo finansija je 15. 3. 2022. godine, u skladu s članom 96. Zakona o budžetima u FBiH, sačinilo i dostavilo Vladi Kantona Izvještaj o izvršenju Budžeta za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine, koja ga je 23. 3. 2022. godine proslijedila Skupštini Kantona na daljnje postupanje. Prema prezentiranoj dokumentaciji, predsjednik Vlade je 19. 4. 2022. godine povukao taj Izvještaj, tako da do okončanja revizije nije usvojen.

Dokument okvirnog budžeta nije sačinjen i usvojen u propisanom roku, nisu sačinjene instrukcije za izradu budžetskih zahtjeva, niti su korisnici dostavili svoje zahtjeve, a odobrena su im dodatna sredstva, Zakonom o izvršavanju Budžeta nije precizno ureden način izvršavanja tekućih transfera po vrsti i budžetskom korisniku, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH. U posebnom dijelu Budžeta dio rashoda i izdataka nije odobren u okviru budžeta nadležnog korisnika.

Preporuka:

- *prilikom izrade budžeta i njegovih izmjena i dopuna pridržavati se odredbi Zakona o budžetima u FBiH u dijelu poštovanja rokova budžetskog kalendara i izrade instrukcija za budžetske zahtjeve, te osigurati da se svi rashodi i izdaci planiraju u okviru budžeta nadležnih budžetskih korisnika, a Zakonom o izvršavanju budžeta precizno urediti strukturu i način izvršavanja tekućih transfera.*

6. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo finansija Kantona sačinilo je konsolidovani godišnji izvještaj za Budžet Kantona u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH i dostavilo ga nadležnim institucijama u propisanom roku. Uz godišnje finansijske izvještaje sačinjena je i Analiza iskaza i obrazloženje o izvršenju Budžeta Kantona, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Ministarstvo finansija sačinilo je i godišnje konsolidovane računovodstvene izvještaje za Budžet Kantona, općine i gradove i dostavilo Federalnom ministarstvu finansija, u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Utvrđili smo da dio budžetskih korisnika nije sačinjavao i dostavljao Ministarstvu finansija periodične izvještaje, a dio korisnika uz godišnje finansijske izvještaje nije sačinio analizu iskaza sa svim propisanim elementima u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *potrebno je da budžetski korisnici sačinjavaju godišnje i periodične finansijske izvještaje na svim propisanim obrascima, te da uz godišnje finansijske izvještaje sačinjavaju analizu iskaza, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2021. godinu iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 261.051.580 KM, što je na nivou planiranih prihoda. Strukturu prihoda i primitaka čine: prihodi od poreza (196.426.175 KM), neporezni prihodi (36.532.698 KM), primljeni transferi i donacije (28.092.707 KM) i primici od prodaje stalnih sredstava (57.226 KM).

6.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza u najvećem dijelu odnose se na prihode od indirektnih poreza (138.739.091 KM), porez ne dohodak (30.781.335 KM) i porez na dobit pojedinaca i preduzeća (26.793.212 KM).

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 36.532.698 KM od čega su: naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga (30.717.024 KM), prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (3.665.858 KM) i novčane kazne (2.147.864 KM).

U okviru **naknada, taksi i prihoda od pružanja javnih usluga** iskazani su prihodi od: kantonalnih naknada (15.955.333 KM); sudskih taksi (2.845.183 KM); administrativnih taksi (1.322.672 KM); vodnih naknada (3.511.630 KM); naknada za ceste (2.404.488 KM); naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (774.077 KM); pružanja usluga građanima (1.744.270 KM); naknada za korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe (214.903 KM) i naknada po osnovu protivpožarne zaštite (53.237 KM).

Prihod od kantonalnih naknada odnosi se na uplate od JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo i JP „Elektroprivreda HZ-HB“ d.d. Mostar na ime naknade za korištenje hidroakumulacija na rijeci Neretvi. Ovi prihodi se prikupljaju na osnovu Zakona o vodama Kantona i imaju tretman javnih prihoda. Zakonom je propisano da se korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije i druge pogonske namjene smatra korištenjem vode kao prirodnog bogatstva od posebnog značaja za Kanton i utvrđena je obaveza plaćanja naknade, s tim da s danom stupanja na snagu ugovora o koncesiji za korištenje općih dobara korisniku prestaje obaveza plaćanja ove naknade.

U okviru neporeznih prihoda iskazani su i *prihodi od namjenskih sredstava* koji se po posebnim propisima koriste za finansiranje zakonom utvrđenih namjena (vodne naknade, naknade za ceste, zaštitu i spašavanje, protivpožarnu zaštitu itd.). Ovi prihodi uplaćuju se na depozitni račun Kantona, sa kojeg se vrši raspodjela sredstava za kantonalni dio na namjenske podračune Kantona otvorene u okviru JRT-a i pripadajući dio na depozitne račune jedinica lokalne samouprave.

Prihodi od pružanja usluga građanima najvećim dijelom iskazan su kod MUP-a (810.571 KM) i odnose se na prihode od izdavanja putnih i ličnih dokumenata na osnovu pravilnika kojima je uređen način i naknade za izdavanje dokumenata. Kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta iskazan je iznos od 656.247 KM i odnosi na prihode od naknada za polaganje vozačkih ispita i polaganje stručnih ispita i nostrifikacije diploma za koje su doneseni akti kojima je regulisan način i uslovi pružanja usluga i akti o visini naknade usluge.

Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine značajnim dijelom odnose se na prihod od: povrata anuiteta od krajnjih korisnika za otplatu kredita (2.618.091 KM), iznajmljivanja poslovnih prostorija (487.714 KM) i davanja prava na eksplotaciju prirodnih resursa – koncesija (389.801 KM).

Prihod od povrata anuiteta odnosi se na uplate od Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona na ime otplate kredita, a na osnovu ugovora o regulisanju međusobnih odnosa u realizaciji kredita Saudijskog fonda za razvoj i kredita Eksport-Import Banke Republike Koreje iz ranijih godina. Naime, Kanton je u ranijem periodu zaključio ugovore o dugoročnom zaduženju na ime opremanja i modernizacije bolnica¹⁸, a gore spomenutim ugovorima utvrđeno je da će Zavod u cijelosti otplatiti kredite i na način da Ministarstvo finansija Kantona otplaće anuitete na depozitni račun FBiH i račun Razvojne banke FBiH, a Zavod po dospijeću anuiteta vrši uplatu na depozitni račun Kantona, o čemu je detaljnije opisano u tački 6.2.4. Izvještaja.

Prihod od iznajmljivanja poslovnih prostorija odnose se na prihod od izdavanja pod zakup prostorija u zgradbi hotela „ERO“ na osnovu zaključenih ugovora koje je potpisala Vlada i zakupoprimci. Prema prezentiranim podacima u 2021. godini bilo je zaključeno šest ugovora kojima su regulisana međusobna prava i obaveze, a na osnovu kojih se izdaju mjesечne fakture i evidentiraju potraživanja po ovom osnovu.

¹⁸ U 2010. godini sa Federalnim ministarstvom finansija za kredit Eksport-Import Republike Koreje, a 2011. godine sa Razvojnom bankom za kredit Saudijskog fonda

Prihodi od koncesija na području Kantona uplaćuju se na depozitni račun, a putem obrasca raspodjela javnih prihoda na korisnike (B2 obrazac) u skladu sa Zakonom o koncesijama Hercegovačko-neretvanskog kantona¹⁹ raspoređuju se u omjeru 45% za kanton, a 55% jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalazi predmet koncesije. Ukupno naplaćeni prihod u 2021. godini iznosi 853.983 KM, od čega je u kantonalni budžet raspoređeno 384.292 KM, a u budžete jedinica lokalne samouprave 469.690 KM. Postupak dodjele koncesija, nadležnosti, koncesione naknade i druga pitanja od značaja za dodjelu koncesija regulisana su Zakonom o koncesijama, a odlukama Vlade Kantona definisana je visina naknada za korištenje predmeta koncesije.

Pravo na korištenje prirodnih bogatstava stiče se zaključivanjem ugovora o koncesiji, kojima se reguliše predmet, uslovi, način i vrijeme korištenja predmeta koncesije, obaveze koncesionara, koncesiona naknada, nadzor i druga pitanja od značaja. Zakonom o koncesijama Kantona i zaključenim ugovorima utvrđeno je da nadzor nad provođenjem zaključenih ugovora vrše nadležna ministarstva, a nadzor nad ispunjenjem finansijskih prava i obaveza iz zaključenih ugovora o koncesiji obavlja Ministarstvo finansija Kantona.

U skladu sa Zakonom, Ministarstvo finansija je 2019. godine donijelo Pravilnik o uspostavljanju i vođenju registra koncesija, te je uspostavljen Registr koncesija u elektronskoj formi, na osnovu podataka dobivenih od resornih ministarstava. Ministarstvo privrede nadležno je za eksploataciju mineralnih sirovina i obnovljivih izvora energije (iskorištenje pogona vjetra, solarna energija i sl.), a Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iz oblasti voda i korištenja zemljišta.

Prema prezentiranim podacima iz nadležnosti Ministarstva privrede na 31. 12. 2021. godine ukupno je zaključeno 70 ugovora o koncesiji (16 za eksploataciju mineralnih sirovina i 54 iz oblasti energetike), 70 ugovora iz nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (22 ugovora za korištenje vodnih dobara i 48 za korištenje i zakup zemljišta od čega su za 29 na osnovu odluka Vlade općine/gradovi zaključili ugovore) i 11 ugovora koje su zaključile općine na osnovu ranijih propisa i koji se najvećim dijelom odnose na koncesije za korištenje vodotoka rijeka.

Kod Ministarstva privrede i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede dio ugovora (iz oblasti korištenja hidropotencijala za mini hidroelektrane, i iz oblasti energetike: korištenje solarne energije i snage vjetra za vjetroelektrane) nije još aktivno, s obzirom na to da koncesionari nisu okončali sve aktivnosti u vezi sa pribavljanjem potrebnih dozvola za početak korištenja predmeta koncesije ili nisu izgrađeni potrebnii objekti a što je preduslov za početak korištenja predmeta koncesije.

Zaključenim ugovorima o koncesijama utvrđena su međusobna prava i obaveze i definisano je plaćanje jednokratnih naknada po zaključivanju ugovora uz mogućnost plaćanja u ratama, a tekuća koncesiona naknada obračunava se i plaća od momenta početka eksploatacije predmeta koncesije.

Ministarstvo finansija prati naplatu ovih prihoda na osnovu uplata koncesionara i podatke dostavlja resornim ministarstvima kvartalno. Nadležna ministarstva vode pomoćne evidencije, ali korisnicima koncesije se ne ispostavljaju fakture za naplatu koncesionih naknada niti je to previđeno zaključenim ugovorima, zbog čega se poslovne promjene u Glavnoj knjizi ne evidentiraju na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene isprave, što je opisano u tački 6.2.1. Izvještaja.

Prema prezentiranim podacima u 2021. godini iz resora Ministarstva privrede, ukupno je naplaćeno 655.783 KM, a iz resora Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede 150.519 KM.

Prema Izvještaju o radu Inspektorata Ministarstva privrede rudarska inspekcija je u 2021. godini nakon izvršenih inspekcijskih nadzora utvrdila nezakonitu eksploataciju mineralnih sirovina, te je zatečenim subjektima izdato 13 rješenja s naloženim mjerama od čega osam rješenja s naloženom mjerom zabrane eksploatacije mineralnih sirovina, dva s naloženom mjerom zabrane korištenja mineralne sirovine do regulisanja prava korištenja, jedno sa zabranom izvođenja rudarskih radova do ishođenja zakonom propisanim odobrenja i dva rješenja s naloženom mjerom otklanjanja nedostatka te dva zaključka o dozvoli izvršena rješenja. Zbog nezakonite eksploatacije i neizvršenja rješenja, rudarska inspekcija je pored navedenih mjera izdala pet prekršajnih naloga po kojima je predviđena kazna od 108.553 KM.

¹⁹ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 1/13, 7/16, 6/18, 2/19 i 1/21

6.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 28.092.687 KM od čega se na primljene tekuće transfere od Federacije BiH odnosi 27.777.057 KM i primljeni transferi od BiH (315.630 KM). U skladu s važećim propisima, priznavanje transfera i donacija za posebne namjene vrši se u visini utrošenih sredstava, a neutrošeni dio sredstava se na kraju godine iskazuje na poziciji razgraničenih prihoda.

Najveći dio odnosi se na utrošak sredstava koja su doznačena od Federalnog ministarstva finansija po odlukama Vlade FBiH na ime pomoći kantonima za suzbijanje posljedica uzrokovanih pandemijom i na sredstava primljena od FBiH na ime transfera za civilne žrtve rata.

Najznačajniji dio iskazanih transfera i donacija (19.419.727 KM) odnosi se na transfer doznačen na osnovu Odluke Vlade FBiH od 2. 9. 2021. godine²⁰ o raspodjeli sredstava na ime pomoći budžetima kantona iz aranžmana MMF-a. Za ova sredstva zaključen je ugovor između Federalnog ministarstva finansija i Vlade Kantona od 13. 9. 2021. godine kojim je definisano da je Kanton dužan dostaviti izvještaj o utrošku ovih sredstava do 31. 12. 2022. godine. Odlukom Vlade Kantona o korištenju sredstava finansijske pomoći budžetima kantonima od 30. 12. 2021. godine²¹ utvrđeno je da će se ova sredstva koristiti za izvršenje Budžeta Kantona za prevazilaženje socijalnih, ekonomskih i zdravstvenih posljedica pandemije COVID-19, kao i za infrastrukturne projekte korisnika Budžeta Kantona i transfere nižim nivoima vlasti, raspoređenih u okviru rashodovnih pozicija korisnika Budžeta iz redovnih budžetskih sredstava. Pored navedenog u revidiranoj godini iskazan je i iznos od 6.599.635 KM koji se odnosi na utrošak sredstava koja su doznačena u 2020. godini na ime pomoći za prevazilaženje posljedica pandemije.

Na kraju godine izvršeno je razgraničenje sredstava tekućih transfera doznačenih od Federacije BiH u iznosu od 431.220 KM.

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U konsolidovanom Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2021. godinu rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 251.736.704 KM, od čega se na tekuće rashode odnosi 238.937.303 KM, izdatke za nabavku stalnih sredstava 7.792.073 KM i izdatke za otplatu dugova 5.007.328 KM. Najznačajnije učešće u ukupnim rashodima imaju izdaci za plaće i naknade plaća (51%) i tekući transferi (29%).

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 129.312.480 KM, a odnose se na bruto plaće i naknade plaća i naknade troškova zaposlenih.

Bruto plaće i naknade plaća iskazane su u iznosu od 111.281.449 KM. Obračun plaća i naknada budžetskih korisnika Kantona vrši na osnovu Zakona o pravima izabranih dužnosnika i nosilaca izvršnih funkcija u institucijama vlasti Hercegovačko-neretvanskog kantona,²² Zakonom o policijskim službenicima u Kantona,²³ Zakonom o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u FBiH,²⁴ kolektivnim ugovorima, aktima Vlade o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika u tijelima državne službe Kantona.²⁵

Prethodno navedeni akti Vlade, kojima su utvrđeni platni razredi i koeficijenti za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika i namještenika, nisu doneseni u skladu sa članom 63. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH, te nisu usklađeni sa članovima 59. i 60. Zakona.

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 70/21

²¹ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 2/22

²² „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 9/07 i 1/08

²³ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 9/07 i 7/19

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 22/09 i 55/13

²⁵ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 4/08, 5/08, 12/08 i 1/09

Nije donesen Zakon o plaćama i naknadama Kantona, kako je to predviđeno članom 63. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH,²⁶ zbog čega nisu ispoštovane ni odredbe članova 59. i 60. Zakona u dijelu utvrđivanja osnovice i koeficijenata za obračun plaće, niti su plaće i naknade usaglašene sa federalnim Zakonom, za šta je data preporuka u tački 4. Izvještaja.

Visina osnovice za obračun plaće svim korisnicima budžeta Kantona za 2021. godinu utvrđena je odlukom Vlade od 26. 10. 2020. godine. Za izabrane dužnosnike, nosioce izvršnih funkcija i savjetnike u institucijama vlasti Kantona osnovica iznosi 165,31 KM, a za sve ostale korisnike budžeta 552,18 KM.

Najviša neto plaća u Kantonu isplaćena je u iznosu od 4.497 KM, dok je najniža isplaćena plaća iznosila 638 KM.

Nosioci izvršne vlasti, predsjednik Vlade i ministri, ostvaruju pravo na položajni dodatak u visini 30% od iznosa plaće, što je regulisano Zakonom o pravima izabralih dužnosnika i nosilaca izvršnih funkcija u institucijama vlasti Kantona, a ovo nije u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH, koji ne predviđa ovu vrstu dodatka.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 18.031.031 KM, od čega su: naknade za topli obrok (10.331.999 KM), prevoz na posao i s posla (3.278.363 KM), regres za godišnji odmor (2.435.983 KM), otpremnine zbog odlaska u penziju (629.669 KM), pomoći u slučaju smrti (856.191 KM) i pomoći u slučaju ostalih bolesti (465.949 KM).

Regres za godišnji odmor je isplaćen na osnovu Odluke o isplati naknade za korištenje godišnjeg odmora od 28. 6. 2021. godine, po zaposleniku 495 KM. Naknada je utvrđena u visini 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH za prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Naknade koje nemaju karakter plaće regulisane su Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće,²⁷ koja je u primjeni od 12. 6. 2019. godine. Uredba je usaglašena sa odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 18.176.114 KM, od čega su za: ugovorene i druge posebne usluge (7.744.899 KM), tekuće održavanje (2.649.881 KM), komunikaciju i komunalne usluge (2.436.031 KM), nabavku materijala i sitnog inventara (2.078.399 KM), energiju (1.558.629 KM), usluge prevoza i goriva (631.241 KM) i unajmljivanje imovine (613.337 KM).

Izdaci za tekuće održavanje najvećim dijelom se odnose na usluge popravaka i održavanja cesta (1.504.139 KM), opreme (370.384 KM), zgrada (305.049 KM) i vozila (190.271 KM). Usluge popravke i održavanja cesta odnose se na zimsko i ljetno održavanje cesta kod Ministarstva saobraćaja i veza, što je opisano u Izvještaju o finansijskoj reviziji ovog Ministarstva za 2021. godinu.

Izdaci za nabavku materijala i sitnog inventara najvećim dijelom se odnose na izdatke za kompjuterski materijal (625.832 KM), obrasce i papir (345.942 KM), materijal za čišćenje (289.196 KM), odjeću i uniforme za potrebe Ministarstva unutrašnjih poslova (263.504 KM) i kancelarijski materijal (134.233 KM).

Ugovorene i druge posebne usluge najznačajnije čine: ostali izdaci za druge samostalne djelatnosti (1.962.620 KM), zatezne kamate (1.813.313 KM), izdaci za rad komisija (788.475 KM), troškovi advokata u predmetima odbrane (489.396 KM), posebna naknada na dohodak za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (377.107 KM), izdaci za naknade skupštinskim zastupnicima (253.989 KM) itd.

Izdaci za naknade skupštinskim zastupnicima odnose se na stalna novčana primanja –paušale skupštinskim zastupnicima. Članom 10. Zakona o pravima izabralih dužnosnika i nosilaca izvršnih funkcija u institucijama vlasti Kantona utvrđena je visina ove naknade u iznosu od 700 KM.

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17

²⁷ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 4/19, 8/19

Ostali izdaci za druge samostalne djelatnosti odnose se na zaključene ugovore o djelu u iznosu od 1.962.620 KM, a najveći dio ovih izdataka iskazan je kod ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja (845.396 KM), Ministarstva unutrašnjih poslova (151.730 KM), Ministarstva obrazovanja (101.537 KM) i Vlade – Zajednički materijalni troškovi (94.550 KM).

Kod ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja zaključeni ugovori o djelu odnose se na angažman nastavnog osoblja za održavanje redovne nastave, odnosno za poslove koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine i sistematizovani su pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji.

Ministarstvo unutrašnjih poslova zaključivalo je u kontinuitetu ugovore o djelu tokom cijele godine za sistematizovana radna mjesta: 1) pravna pomoć iz djelokruga rada Kabineta ministra (2.300 KM mjesечно); 2) koordinacija između Kabineta ministra i Ureda komesara policije u cilju učinkovitog obavljanja poslova iz nadležnosti Ministarstva, priprema izvještaja, informacija i analitičkih materijala koji se odnose na poslove Uprave policije (1.330 KM mjesечно); 3) pripremu izvještaja, informacija i analitičkih materijala koji se odnose na usaglašavanje stanja iz oblasti finansija (1.330 KM mjesечно); 4) za poslove pripreme dokumentacije u postupku rješavanja zahtjeva koji se odnose na građanska stanja (1.330 KM mjesечно); 5) obavljanje računovodstvenih poslova knjiženja obaveza na osnovu zakonski propisane dokumentacije (1.006 KM mjesечно); 6) izdavanje putnih naloga, vođenje evidencija o dolasku na posao, arhiviranje dokumentacije (1.002 KM mjesечно).

Vlada je zaključivala ugovore o djelu u kontinuitetu tokom cijele godine uz mjesecnu naknadu najviše do 1.500 KM za obavljanje sljedećih poslova: 1) pružanje stručne pomoći za poslove s kojima se susreće Vlada; 2) pružanje konsultantskih usluga za projekt rekonstrukcije zgrade hotela ERO; 3) pružanje pomoći u Odjelu za pravne, kadrovske i opće poslove; 4) rad na projektu energetske efikasnosti i 5) održavanje računarske mreže.

Za obavljanje poslova koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji nije provedena procedura u skladu s odredbama Zakona o radu, Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH. Budući da se ugovori o djelu zaključuju za jasno definisane i konkretne poslove koji traju određeno vrijeme u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima,²⁸ ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o djelu za izvođenje poslova redovne nastave, ostalih redovnih poslova iz nadležnosti koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, niti za obavljanje poslova u kontinuitetu tokom cijele godine.

Preporuka:

- *angažovanje izvršilaca za obavljanje redovnih poslova vršiti u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH, a ugovore o djelu zaključivati u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima.*

Izdaci za rad komisija u najvećem iznosu iskazani su kod Vlade – Zajednički materijalni troškovi u iznosu od 219.980 KM, Ministarstva obrazovanja (177.827 KM), Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike (85.292 KM) i Ministarstva unutrašnjih poslova (79.760 KM).

Visina naknade članovima komisije utvrđuje se posebnim rješenjem, u skladu s Odlukom Vlade Kantona o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela, koje je osnovala Vlada Kantona ili rukovodioci kantonalnih tijela državne službe. Odlukom je utvrđeno da akt o formiranju radnog tijela mora sadržavati i vrijeme u kojem radno tijelo treba završiti poslove i da članovi radnog tijela ostvaruju naknadu samo pod uslovom da su poslove za koje su zaduženi aktom o formiranju radnog tijela obavljali poslije redovnog radnog vremena.

Komisija za nabavku roba/vršenje usluga/izvođenje radova za potrebe Vlade, ministarstava, drugih tijela kantonalne uprave i ostalih korisnika budžeta za 2021/2022. imenovana je Rješenjem o izmjeni rješenja Vlade od 30. 12. 2020. godine. **Rješenjem nije utvrđeno vrijeme u kojem radno tijelo treba završiti poslove, niti smo se uvjerili da su se obavljali izvan radnog vremena, zbog čega ne možemo potvrditi da su poštovane odredbe Odluke o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela utemeljenih od strane Vlade Kantona i rukovodilaca kantonalnih tijela državne službe, prije isplate naknade članovima Komisije u ukupnom iznosu od 33.600 KM.**

²⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11

Radna grupa za nabavku poslovnog prostora za zajednički smještaj svih organa i tijela vlasti Kantona imenovana je Rješenjem Vlade od 10. 5. 2017. godine sa zadatkom da zajedno s predstvincima FZ PIO/MIO predloži nacrt ugovora o kupoprodaji hotela ERO Mostar, te prikupi ostale podatke koji se odnose na statusna pitanja hotela. Rješenjem predsjednika Vlade od 27. 11. 2018. godine utvrđeno je da članovima grupe pripada mjesечna naknada u neto iznosu od 200 KM, počev od 1. 12. 2018. godine do okončanja građevinskih i drugih zahvata na prilagodbi hotela za smještaj. Utvrdili smo da je isplata naknade članovima Radne grupe vršena redovno mjesечно, iako nisu prezentirani mjesечni izvještaji o radu kao osnov za isplatu naknade, zbog čega ne možemo potvrditi isplatu naknade u ukupnom iznosu od 15.400 KM.

U pojedinim komisijama angažovani su zaposlenici, ali obračun naknade za rad zaposlenika u komisijama nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti, kako je propisano Zakonom o porezu na dohodak,²⁹ Zakonom o doprinosima,³⁰ Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak³¹ i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa,³² zbog čega nisu obračunati i uplaćeni propisani porez i doprinosi.

Preporuke:

- *isplatu naknade za rad članovima Komisije za provođenje javnih nabavki vršiti kada su ispunjeni uslovi propisani Odlukom Vlade o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela, te preispitati opravdanost isplate redovne mjesечne naknade za Radnu grupu za nabavku poslovnog prostora za zajednički smještaj svih organa i tijela vlasti bez podnošenja izvještaja o radu;*
- *poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima.*

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 73.998.429 KM. Pregled planiranih i realizovanih tekućih transfera dat je u tabeli:

R. br.	Naziv tekućeg transfera	Izmjene i dopune budžeta za 2021. godinu	Raspoloživa sredstva 2021. godine*	Izvršenje u 2021. godini	Izvršenje u 2020. godini
1	2	3	4	5	6
I	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	68.534.770	75.971.150	73.998.429	63.450.710
1.	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	20.348.839	19.458.939	18.858.225	16.035.379
2.	Tekući transferi pojedincima	10.550.700	10.705.900	10.565.076	9.489.093
3.	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	16.203.460	17.668.760	17.161.719	15.088.455
4.	Subvencije javnim preduzećima	14.751.771	13.901.771	13.787.465	11.143.651
5.	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	1.810.000	1.828.000	1.386.780	6.809.054
6.	Tekući transfer u inostranstvo	70.000	70.000	69.508	137.458
7.	Drugi tekući rashodi	4.800.000	12.337.780	12.169.656	4.747.620

* **Napomena:** raspoloživa sredstva, prema podacima Ministarstva finansija, čine odobrena sredstva izmjenama i dopunama budžeta, s uključenom tekućom rezervom i preraspodjelama po Odluci Vlade nakon izmjena i dopuna Budžeta

Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona (član 33.) utvrđeno je da se *transferi koji su u posebnom dijelu Budžeta iskazani u zbirnom iznosu i nije unaprijed poznat korisnik tih sredstava, mogu realizovati samo po programu utroška tih sredstava koji usvaja Vlada Kantona na prijedlog resornog ministarstva ili samostalne uprave i upravne organizacije, uz obavezu objave Javnog poziva za dodjelu sredstava.*

²⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13

³⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19 i 4/21

³¹ „Sl. novine FBiH“, br. 48/21 i 77/21

³² „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18 i 12/21

Međutim, od primjene ovih odredbi izuzeti su transferi koji su utvrđeni članom 35. ovog Zakona, kojim je obuhvaćen značajan dio transfera za koje Budžetom nisu utvrđeni korisnici i visina sredstava. Za ove transfere navedeno je da se realizuju po Odluci Vlade, ali nije utvrđen način na koji se vrši odabir korisnika i raspodjela sredstava.

Pored ovog, članom 33. Zakona o izvršavanju Budžeta definisano je i da će za *tekuće transfere za koje je u Budžetu navedeno da će se dodjeljivati po Odluci Vlade Kantona* Vlada utvrditi način po precizno definisanoj metodologiji dodjeljivanja tih sredstava i to će se koristiti u izuzetnim slučajevima, a javni poziv će biti osnovni način dodjeljivanja sredstava. **Nije definisano na koje transfere se tačno ove odredbe Zakona odnose, a u Budžetu Kantona samo je uz pojedine pozicije transfera navedeno „po Odluci Vlade“.**

Dalje, članom 34. Zakona o izvršenju Budžeta³³ navedeni su korisnici transfera (ustanove, institucije, udruženja itd.) koji su utvrđeni Budžetom i definisano je da se sredstava odobrena Budžetom doznačavaju u redovnim mjesecnim tranšama u skladu s propisima i nadležnostima resornih ministarstava i dostavljenim nalozima za izvršenje.

S tim u vezi, **Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona** definisano je da se dio tekućih transfera realizira po odlukama Vlade Kantona. Međutim, nije precizno utvrđen način raspodjele sredstava i obaveza raspodjele po javnom pozivu uz mjerljive kriterije za odabir korisnika, što za posljedicu ima da se dodjela sredstava transfera dijelom realizovala na osnovu zahtjeva korisnika, bez provođenja javnih poziva i utvrđenih kriterija za odabir korisnika, čime nije osiguran princip transparentnosti u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona. Također, ističemo da su, u skladu s propisima (Zakon o budžetima u FBiH i Zakon o izvršavanju budžeta Kantona), nadležna ministarstva odgovorna za zakonitost, svrshodnost, učinkovitost i ekonomičnost trošenja odobrenih sredstava iz Budžeta Kantona, te smatramo da su ona dužna propisati kriterije za odabir krajnjih korisnika sredstava i utvrđivanje iznosa sredstava po korisnicima, i da su se sredstva transfera trebala realizirati na osnovu člana 33. Zakona o izvršavanju budžeta, na osnovu programa utroška sredstava koji donosi Vlada na prijedlog nadležnog korisnika i uz javni poziv.

Preporuka:

- *zakonom o izvršavanju budžeta precizno utvrditi način raspodjele svih transfera koji se realiziraju po odlukama Vlade, uz jasne i mjerljive kriterije, s ciljem osiguranja principa transparentnosti iz člana 4. Zakona o budžetima u FBiH.*

Transferi drugim nivoima vlasti iskazani su u iznosu od 18.858.224 KM i najvećim dijelom se odnose na transfere općinama (9.562.103 KM) i transfere iz oblasti socijalne zaštite (8.418.750 KM).

Transferi drugim nivoima vlasti općinama i gradovima iskazani su kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite (3.214.993 KM), Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta (1.876.000 KM), Ministarstva saobraćaja i veza (1.233.336 KM), Ministarstva trgovine turizma i okoliša (900.000 KM) i Vlade Kantona (742.000 KM).

Kod **Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite** iskazan je transfer nižim nivoima vlasti u iznosu od 3.000.000 KM koji se odnosi na doznačavanje sredstava općinama i gradovima na osnovu odluka Vlade od 26. 2. 2021. godine i 21. 12. 2021. godine na ime sufinsaniranja obaveza iz potpisanih kolektivnih ugovora za domove zdravlja. Sredstva su dodijeljena korisnicima iako prethodno nije utvrđen način određivanja visine sredstava za raspodjelu po korisnicima.

Transferi nižim nivoima vlasti kod **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** iskazani su u iznosu od 500.000 KM. Sredstva su odobrena odlukom Vlade na osnovu dostavljenih zahtjeva sljedećim korisnicima: Općini Stolac za rekonstrukciju objekta Kulturnog centra (150.000 KM), Općini Čitluk za PO Gradnici i srednju školu fra Slavka Barbarića (140.000 KM), Gradu Čapljina za dječiji vrtić (200.000 KM) i Općini Konjic za dva vrtića (10.000 KM).

³³ Manji dio korisnika koji je utvrđen Budžetom naveden je u članu 35. Zakona o izvršavanju Budžeta kojim je propisano da se realizuju po odluci Vlade Kantona

Kod **Ureda predsjednika Vlade** transferi nižim nivoima vlasti iskazani su u iznosu od 450.000 KM, a odobreni su odlukom Vlade od 29. 12. 2021. godine. Sredstva za realizaciju projekata dodijeljena su općinama/gradovima: Stolac (190.000 KM), Ravno (90.000 KM), Čapljina (90.000 KM) i Neum (80.000 KM). Iz tekuće rezerve na osnovu odluke Vlade od 19. 11. 2021. godine odobrena je finansijska podrška za Javnu ustanovu Opća bolnica Konjic u iznosu od 200.000 KM.

Kod **Ministarstva saobraćaja i veza** iznos od 1.233.336 KM odnosi se na transfer općinama i gradovima za realizaciju projekata izgradnje cesta i cestovne infrastrukture, zbog čega ovi rashodi nisu planirani i iskazani na propisanoj poziciji. Vlada Kantona je 29. 12. 2021. godine, na prijedlog ovog ministarstva, a u skladu s članom 35. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona donijela Odluku o odobravanju utroška sredstava. Sredstva su odobrena za: 1) Grad Mostar ukupno 820.000 KM za tri projekta; 2) Općinu Neum 163.336 KM za sanaciju šetnice dr. Franje Tuđmana; 3) Općinu Čitluk 150.000 KM za sufinansiranje izgradnje novih lokalnih cesta i 4) Grad Čapljina 100.000 KM za rekonstrukciju trotoara u ulici Ante Starčevića. Prema prezentiranoj dokumentaciji, sredstva su odobrena na osnovu zahtjeva korisnika koji su upućeni Ministarstvu neposredno prije donošenja odluke.

Raspodjela tekućih transfera drugim nivoima vlasti vršena je na temelju odluka Vlade Kantona i u najvećoj mjeri sredstva su odobrena samo na osnovu zahtjeva korisnika. Kriteriji za raspodjelu sredstava nisu utvrđeni, niti je prezentirana dokumentacija o tome na koji način su utvrđeni prioriteti i odabrani korisnici, zbog čega ne možemo potvrditi na koji način je izvršen izbor korisnika i utvrđena visina sredstava (kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstva saobraćaja i veza i Ureda predsjednika Vlade). Sredstva su odobrena korisnicima koji su dostavili zahtjeve, ali nismo se uvjerili da su ostali potencijalni korisnici imali informaciju o mogućnosti odobravanja sredstava, zbog čega pri izvršavanju budžeta nije ispoštovan budžetski princip transparentnosti, u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH.

Transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 17.161.719 KM, što je u odnosu na sredstva planirana Izmjenama i dopunama Budžeta (16.203.460 KM) više za 958.259 KM, s obzirom na to da su za ove namjene odobrena i dodatna sredstva iz tekuće rezerve. Sredstva tekuće rezerve su odobrena odlukama Vlade i najvećim dijelom odnosi se na realizaciju transfera za vjerske zajednice i za transfer za sport, kulturu i ustanove visokog obrazovanja.

Najznačajniji transferi realizovani su putem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta (13.358.050 KM), Vlade Kantona - Ured premijera (872.000 KM) i zajednički materijalni troškovi (720.610 KM) i Ministarstvo za pitanja boraca (634.543 KM).

Budžetom Kantona utvrđen je značajan dio korisnika transfera i visina sredstava koja im je odobrena (ustanove visokog obrazovanja, institucije i udruženja iz oblasti nauke, kulture i sporta, boračka udruženja).

Kod **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** iznos od 11.104.800 KM odnosi se na transfere odobrene korisnicima (ustanove, institucije i sportske klubove) utvrđene Budžetom. Pored sredstava odobrenih u Budžetu u toku godine na osnovu odluka Vlade iz tekuće rezerve odobrena dodatna sredstva za finansiranje rada ustanova visokog obrazovanja i za sportske klubove. Iskazani iznos odnosi se na: Sveučilište u Mostaru 5.110.000 KM (od toga 60.000 KM je odobreno iz tekuće rezerve), Univerzitet „Džemal Bijedić“ Mostar 3.980.000 KM (od čega je iz tekuće rezerve 200.000 KM), FK Velež 440.000 KM (od toga 200.000 KM iz tekuće rezerve), HNK Zrinjski 460.000 KM (od čega je 220.000 KM iz tekuće rezerve), Narodno pozorište Mostar 250.000 KM, Hrvatsko narodno kazalište Mostar 250.000 KM, Radio-televizija Herceg-Bosne Mostar 220.000 KM, Teološko-katehetski institut u Mostaru 190.000 KM, Studentski centar Sveučilišta Mostar 105.600 KM, Studentski centar Univerziteta Džemal Bijedić 79.200 KM i Kantonalni nogometni savez 20.000 KM. Korisnicima se odobrena sredstva doznačavaju u mjesечnim tranšama na zahtjev korisnika za finansiranje rada. **Napominjemo da Skupština i Vlada Kantona nisu poduzele aktivnosti u skladu s propisima kako bi osigurale osnov za planiranje i utvrđivanje visine sredstava za korisnike iz oblasti visokog obrazovanja i sporta, a za koje se iz Budžeta Kantona izdvajaju značajna sredstva.**

S tim u vezi, Kanton nije propisom regulisao osnivačka i suosnivačka prava nad Univerzitetom i Sveučilištem, niti su sporazumom regulisana međusobna prava i obaveze, kako je propisano članovima 13. i 140. Zakona o visokom obrazovanju Kantona (iz 2012. godine). Također, Skupština nije donijela Program u oblasti sporta Kantona za period od pet godina, shodno tome, ni Vlada nije donijela godišnji plan za sportske programe, a što je obaveza propisana Zakonom o sportu Kantona³⁴. Naime, propisano je da se godišnjim sportskim programom utvrđuju sportski programi za tekuću godinu, kriteriji za finansiranje, način njihovog finansiranja, subjekti, rokovi, obim i područje aktivnosti nužnih za njihovu realizaciju.

Kod **Ministarstva za pitanje boraca** 484.543 KM odnosi se na transfer za 22 boračka udruženja i organizacije koje su utvrđene Budžetom Kantona i realiziraju se u mjesечnim tranšama.

Nije prezentirana dokumentacija o načinu planiranja, visini sredstava odobrenih korisnicima koji su utvrđeni Budžetom i za koje namjene se odobravaju ova sredstva. Na nivou Kantona nisu poduzete aktivnosti u skladu s propisima kako bi se osigurao osnov za planiranje i utvrđivanje visine sredstava za korisnike budžetskih sredstava iz oblasti visokog obrazovanja i sporta. Doznačavanje sredstava korisnicima vršeno je u mjesечnim tranšama bez odluka i ugovora kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze i utvrdila namjena doznačavanja i obaveza izvještavanja o utrošku sredstava s ciljem osiguranja namjenskog utroška, niti je značajan dio korisnika dostavio izvještaje o utrošku, što je obaveza u skladu s članovima 46. i 57. Zakona o budžetima u FBiH.

Preporuke:

- *poduzeti aktivnosti na donošenju propisa o preuzimanju osnivačkih i suosnivačkih prava i regulisanju međusobnih prava i obaveza sa Univerzitetom „Džemal Bijedić“ i Sveučilištem u Mostaru, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona, te donijeti Program u oblasti sporta za period od pet godina, kao i godišnji program za oblast sporta, u skladu sa Zakonom o sportu;*
- *sa korisnicima transfera koji su utvrđeni Budžetom zaključivati ugovore kojima bi se utvrdila namjena odobrenih sredstava i regulisala međusobna prava i obaveze, te vršiti nadzor nad utroškom sredstava, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.*

Kod **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** transfer neprofitnim organizacijama – **ostali izdaci za sport** iskazan je u iznosu od 1.004.500 KM. Budžetom Kantona na ovoj poziciji planiran je iznos od 350.000 KM, a Izmjenama i dopunama Budžeta uvećan na iznos od 543.200 KM. U toku godine po odlukama Vlade iz tekuće rezerve odobrena su dodatna sredstava u iznosu od 468.800 KM, tako da je u konačnici za ovaj transfer odobren iznos od 1.012.000 KM.

Budžetom Kantona za poziciju ostali izdaci za sport i kulturu navedeno je da se realizuje po Odluci Vlade i shodno tome za raspodjelu ovih sredstava u skladu s članom 33. stav 4. Zakona o izvršavanju Budžeta utvrđeno je da će Vlada utvrditi preciznu metodologiju dodjele sredstava uz obavezu javnog poziva za dodjelu sredstava.

Utvrđili smo da je za dio sredstava koji je odobren Budžetom Kantona (350.000 KM), Vlada donijela Odluku o načinu raspodjele sredstava kojom je utvrđeno da se 80% ovih sredstava raspodjeljuje po odluci vlade na osnovu javnog poziva i 20% na osnovu odluka ministra uz saglasnost Vlade. Shodno tome, u septembru 2021. godine raspisan je Javni poziv za sufinansiranje djelatnosti i projekata iz oblasti sporta, kojim je utvrđeno ko ima pravo učestvovanja, obavezna dokumentacija, iznos sredstava za sufinansiranje i bodovni kriteriji. Međutim, dio kriterija nije mjerljiv (npr. prepoznatljivost rada i ostvarenih rezultata u medijima, sportska takmičenja od izuzetne važnosti za Kanton), javnim pozivom nije definisana dokumentacija koja bi bila dokaz o ispunjavanju kriterija, a raspon bodovnih kriterija iznosio je od 0-500 bez da je utvrđeni način vrednovanja aplikacija. Odlukom Vlade na prijedlog Ministarstva od 19. 11. 2021. godine odobrena je raspodjela sredstava u ukupnom iznosu od 280.000 KM (za 149 korisnika u iznosima od 500 KM do 5.000 KM). **Nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da je izvršena ocjena aplikacija po utvrđenim kriterijima, što povećava rizik da su projekti odabrani na osnovu subjektivne procjene komisije.**

³⁴ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 6/06

U okviru ove pozicije iskazan je iznos od 190.000 KM koji se odnosi na raspodjelu sredstava po Odluci Vlade od 31. 12. 2021. godine a za koje su sredstava odobrena Izmjenama i dopunama Budžeta. Sredstva su dodijeljena: malonogometnom klubu Makljen (150.000 KM), Sportskom centru Jablanica (30.000 KM) i košarkaškom klubu Konjic (10.000 KM). **Sredstva su odobrena po zahtjevima korisnika, bez javnog poziva i metodologije za raspodjelu sredstava, što nije u skladu s članom 33. stav 4. Zakona o izvršavanju Budžeta.**

Pored toga, na ovoj poziciji iskazani su transferi u iznosu od 468.800 KM za koje su sredstva odobrena iz tekuće rezerve na osnovu četiri odluke Vlade. Prema prezentiranoj dokumentaciji sredstva su odobrena sportskim klubovima i udruženjima (ukupno za 28 korisnika od 2.000 KM do 80.000 KM), na osnovu zahtjeva korisnika za pomoć u radu i provođenju programskih aktivnosti koji su upućeni dijelom Vladi Kantona a dijelom Ministarstvu. **Revizijom ne možemo potvrditi da su sredstva tekuće rezerve odobrena za hitne i nepredviđene namjene.**

Također, kod **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta transfer ostali izdaci za kulturu** iskazan je u iznosu od 749.900 KM. Budžetom Kantona ovaj transfer odobren je u iznosu od 300.000 KM, a Izmjenama i dopunama Budžeta u iznosu od 780.000 KM, što je više za 480.000 KM.

Za dio sredstava odobrenih Budžetom Kantona (300.000 KM) Odlukom Vlade o načinu raspodjele sredstava utvrđeno je da će se 80% sredstava raspodijeliti odlukom Vlade po javnom pozivu, a 20% na osnovu odluka ministra uz saglasnost Vlade. Objavljen je javni poziv za raspodjelu ovih sredstava, kojim je utvrđeno ko ima pravo učestvovanja, dokumentacija koju treba dostaviti i bodovni kriteriji. Za dio kriterija ne možemo potvrditi na osnovu čega se vrednuju (npr. stepen doprinosa afirmaciji kulture; kulturne manifestacije od značaja za Kanton; afirmacija stvaralaštva mladih i njegovanje tradicijsko-kulturnih vrijednosti), niti je javnim pozivom definisana dokumentacija koja bi bila dokaz o ispunjavanju kriterija. Odlukom Vlade na prijedlog Ministarstva od 19. 11. 2021. godine odobrena je raspodjela sredstava u iznosu od 240.000 KM za 143 korisnika u pojedinačnim iznosima od 500 KM do 5.000 KM. **Nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da je izvršena ocjena aplikacija po utvrđenim kriterijima, što povećava rizik da se odabir projekata vrši na osnovu subjektivne procjene komisije.**

Iznos od 446.000 KM odnosi se na sredstva (koja su odobrena Izmjenama i dopunama Budžeta), a koja su realizovana na osnovu Odluke Vlade Kantona od 30. 12. 2021. godine. Sredstva su dodijeljena za 23 korisnika udruženja i institucije iz oblasti kulture u iznosu od 3.000 KM do 150.000 KM (od čega Centru za kulturu Sjever Potoci (150.000 KM) i Lutkarskom pozorištu Mostar (30.000 KM)). **Sredstva su odobrena na ime finansijske pomoći u radu i realizaciji programskih aktivnosti na osnovu zahtjeva korisnika iz decembra 2021. godine, bez javnog poziva i metodologije za raspodjelu sredstava, čime nije postupljeno u skladu s članom 33. stav 4. Zakona o izvršavanju Budžeta.**

Kod **Vlade Kantona – Ured predsjednika Vlade** u okviru transfera neprofitnim organizacijama iskazan je iznos od 867.000 KM koji se odnosi na transfer vjerskim zajednicama. Odlukom Vlade od 23. 12. 2021. godine, koja je donesena na osnovu člana 35. Zakona o izvršavanju Budžeta, odobreno je 400.000 KM za finansijsku pomoć za šest vjerskih zajednica u iznosima od 30.000 KM do 90.000 KM. Sredstva su odobrena na osnovu zahtjeva korisnika koji su upućeni Vladi neposredno prije donošenja Odluke o odobravanju sredstava, bez utvrđenog načina odabira korisnika i utvrđivanje sredstava po korisniku. Pored toga, Odlukom Vlade od 29. 12. 2021. godine odobrena su sredstva iz tekuće rezerve u iznosu od 467.000 KM za finansijsku pomoć vjerskim zajednicama na osnovu zahtjeva korisnika za finansijsku pomoć u radu vjerskih zajednica. Sredstva su odobrena za devet korisnika u pojedinačnim iznosima od 5.000 KM do 100.000 KM od kojih su dva korisnika dobila sredstva i iz transfera odobrenih Budžetom. **Sredstva za vjerske zajednice odobrena su bez prethodno utvrđenih kriterija, a ne možemo potvrditi da su sredstva tekuće rezerve odobrena za hitne i nepredviđene namjene, kako je predviđeno Zakonom o izvršavanju Budžeta.**

Kod Vlade Kantona – zajednički materijalni troškovi iznos od 309.992 KM odnosi se na realizaciju transfera za sufinansiranje rada Agencije za privatizaciju Kantona. Budžetom je odobren iznos od 200.000 KM koji je realizovan u mjesечnim tranšama, a Odlukom Vlade o izdvajaju sredstava iz tekuće rezerve odobren je i iznos od 110.000 KM u svrhu finansiranja rada Agencije.

Dio transfera za kulturu i sport (520.000 KM) dodijeljen je na osnovu odluka Vlade, po javnom pozivu. Međutim, dio utvrđenih kriterija nije jasan i mjerljiv, niti je definisana dokumentacija kojom se potvrđuje ispunjenost određenih kriterija. Raspoljaga dijela transfera za kulturu i sport u iznosu od 636.000 KM (koji su odobreni Izmjenama i dopunama Budžeta) izvršena je po odlukama Vlade, bez javnog poziva, a Vlada nije utvrdila metodologiju dodjele sredstava, što nije u skladu s članom 33. stav 4. Zakona o izvršavanju Budžeta. Također, raspoljaga transfera vjerskim zajednicama (400.000 KM) izvršena je bez utvrđenih kriterija za odabir korisnika i utvrđivanja sredstava po korisniku. Za izdvajanje iz tekuće rezerve za udruženja iz oblasti kulture i sporta (492.800 KM) i za vjerske zajednice (467.000 KM), osim zahtjeva za pomoć korisnika, nije prezentirana dokumentacija o načinu odabira korisnika i utvrđivanju visine sredstava, kao i da se radi o hitnim i nepredviđenim izdacima. S korisnicima transfera neprofitnim organizacijama nisu zaključeni ugovori kojima bi se definisala međusobna prava i obaveze, niti je prezentirana dokumentacija da je vršen nadzor nad utroškom sredstava.

Shodno navedenom, ne možemo potvrditi da je na adekvatan način izvršen odabir korisnika dijela transfera iz oblasti sporta, kulture (sredstva odobrena Izmjenama i dopuna Budžeta) i za vjerske zajednice (odobrena odlukama Vlade, na osnovu zahtjeva korisnika, bez javnog poziva i bez utvrđene metodologije za raspoljelu sredstava). Dakle, prilikom izvršavanja Budžeta nije postupljeno u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta niti je osiguran princip transparentnosti u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima FBiH, niti su se sredstva rezerve koristila samo za hitne i nepredviđene izdatke, kako je propisano Zakonom o izvršavanju Budžeta.

Preporuka:

- **potrebno je da Vlada Kantona utvrdi detaljnu metodologiju za raspoljelu svih transfera – ostali izdaci za kulturu i sport, kao i za vjerske zajednice, u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona.**

Subvencije javnim preduzećima iskazane su u iznosu od 13.787.465 KM i u najvećem dijelu se odnose na subvencije za zdravstvene ustanove (bolnice) u iznosu od 9.659.291 KM i poticaje poljoprivredi (2.849.305 KM).

Odlukom Vlade o mjerilima i odobravanju novčanih sredstava za osiguranje elemenata standarda za investicijsko ulaganje i investicijsko tekuće održavanje, informatizaciju zdravstvene djelatnosti kao i vršenje osnivačkih prava nad bolničkim zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Kanton za 2021. godinu od 9. 2. 2021. godine raspoređena su sredstva zdravstvenim ustanovama u ukupnom iznosu od 7.000.000 KM. Sredstva su odobrena: Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar (4.112.500 KM) ili 58,75%, Kantonalnoj bolnici dr. Safet Mujić Mostar (1.869.000 KM) ili 26,70 % i Općoj bolnici Konjic (1.018.500 KM) ili 14,55%.

U obrazloženju uz Odluku o mjerilima i odobravanju novčanih sredstava navodi se da je Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite uvažavajući dosadašnji način i praksu raspoljele sredstava predložilo isti omjer raspoljele kao u 2020. godini. Kriteriji za finansiranje utvrđeni Odlukom o mjerilima i odobravanju novčanih sredstava, odnose se na: broj ispisanih bolesnika, broj djelatnosti koje obavlja pojedina ustanova, broj postelja, broj posteljne zauzetosti, broj ostvarenih BO dana, broj i veličina objekata u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost. Iako su u obrazloženju Odluke navedeni pokazatelji po kriterijima, nije prezentirano na koji način je utvrđena visina sredstava koja je odobrena po korisniku, u odnosu na ove pokazatelje.

Na osnovu zaključenih Ugovora o sufinansiranju za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine vršene su uplate sredstava u jednakim mjesечnim tranšama na osnovu dostavljenih zahtjeva. Ugovorom su korisnici preuzeли obavezu da će se doznačena sredstva koristiti u skladu s Programom utroška koji je dio ugovora. Kantonalna bolnica dr. Safet Mujić Mostar je Programom utroška planirala izmirenja obaveza prema dobavljačima u iznosu od 1.702.964 KM, a Opća bolnica Konjic izmirenje doprinosa, troškove lijekova i potrošnog materijala, servis opreme, ugovore o djelu, obaveze prema zaposlenim u zbirnom iznosu od 1.003.500 KM. Sveučilišna klinička bolnica Mostar je Programom utroška planirala investicijsko i tekuće održavanje u iznosu od 550.230 KM, međutim nije precizirano koje će se investicijsko i tekuće održavanje vršiti. Također, iz prezentiranih izvještaja Opće bolnice Konjic utvrđili smo da su odobrenim sredstvima finansirani i drugi troškovi (troškovi telefona, električne energije, vode, goriva, osiguranja), što ukazuje da je potrebno detaljnije utvrditi za koje namjene će se sredstva utrošiti. Potreba njihovog specificiranja je veća ako se uzmu u obzir rastuće potrebe zdravstvenih ustanova za finansijskim sredstvima, što potvrđuju i naknadno odobrena dodatna sredstva bolnicama osigurana izmjenama i dopuna Budžeta za koje je Vlada donijela odluku o raspodjeli sredstava od 30. 12. 2021. godine u iznosu od 1.600.000 KM, od čega za Sveučilišna klinička bolnica Mostar (587.500 KM), Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar (567.000 KM) i Opća bolnica Konjic (445.500 KM).

Ne možemo potvrditi da je na adekvatan način određena visina sredstava po korisnicima na osnovu utvrđenih pokazatelja za vrednovanje kriterija. Također, programima utroška sredstava po osnovu zaključenih ugovora o sufinansiranju nisu precizno utvrđeni rashodi i izdaci koji će se finansirati, zbog čega nije precizno osigurana namjena utroška sredstava za subvencije zdravstvenim ustanovama, što je preduslov za adekvatan nadzor nad utroškom ovih sredstava.

Preporuka:

- *visinu sredstava po zdravstvenim ustanovama utvrditi na osnovu pokazatelja po definisanim kriterijima, a ugovorima o sufinansiranju zdravstvenih ustanova precizno utvrditi namjenu utroška sredstava s ciljem osiguranja adekvatnog nadzora nad utroškom.*

Kod **Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša** iskazane su subvencije odobrene za: JP „Park prirode Hutovo blato“ d.o.o. (210.000 KM od čega 50.000 KM iz tekuće rezerve) i JP „Park prirode Blidinje“ d.o.o. za poslovanje društva (56.000 KM).

Kod **Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede** u okviru *transfera za poticaje u poljoprivredi* iskazan je iznos od 400.000 KM koji se odnosi na sredstva dodijeljena odlukama ministra poljoprivrede privrednim društvima „Jaffa-Komerc“ d.o.o. Mostar (200.000 KM) i „Marinada“ d.o.o. Mostar (200.000 KM), na osnovu odobrenih sredstava iz tekuće rezerve po Odluci Vlade od 30. 12. 2021. godine.

Programom utroška novčanih sredstava za novčane potpore u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambeno-prerađivačkoj proizvodnji za 2021. godinu³⁵ odnosno posljednjom izmjenom Programa utroška od 30. 12. 2021. godine utvrđeno je da će se interventna sredstva koristiti za nepredviđene izdatke u oblasti stočarstva za manje zastupljene proizvodnju na području Kantona, s organizovanim kapacitetima (pravne osobe) i za izvozno orijentisane pravne osobe iz oblasti proizvodnje voća i povrća, koje se pojave tokom budžetske godine i koje nisu obuhvaćene Programom i Uputstvom, u skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambeno-prerađivačkoj proizvodnji na osnovu pojedinačnog zahtjeva klijenta.

U skladu s odredbama Programa utroška, sredstva su odobrena samo na osnovu zahtjeva navedenih privrednih društava, s kojima je ministar zaključio ugovore o finansijskoj podršci. Društvu Jaffa – Komerc d.o.o. sredstva su odobrena za nabavku repromaterijala, zaštitnih sredstava, mineralnih gnojiva i ambalaže, a Marinada d.o.o. za završetak izgradnje objekta za pogon sušenja voća i povrća. Ugovorima je utvrđena obaveza izvještavanja o namjenskom utrošku sredstava do 31. 8. 2022. godine.

³⁵ Program utroška novčanih sredstava za novčane potpore u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambeno-prerađivačkoj proizvodnji za 2021. godinu donijela je Vlada 31. 3. 2021. godine u iznosu od 1.800.000 KM. Prva izmjena Programa utroška usvojena je 23. 11. 2021. godine, druga i treća 15. 12. 2021. godine i četvrta izmjena 30. 12. 2021. godine. Posljednjom izmjenom Programa utroška sredstva su uvećana na konačan iznos od 2.850.000 KM.

Sredstva za privredna društva „Jaffa-Komerc“ d.o.o. Mostar i „Marinada“ d.o.o. Mostar u ukupnom iznosu od 400.000 KM odobrena su iz tekuće rezerve na osnovu zahtjeva korisnika, bez priložene dokumentacije koja bi dokazala da se radi o hitnim i nepredviđenim izdacima, u skladu s odredbama Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona, zbog čega konstatujemo da nije bilo osnova za izdvajanje sredstava u namjene utvrđene ugovorima za nabavku repromaterijala, zaštitnih sredstava, mineralnih gnojiva, ambalaže, kao i izgradnju objekata za pogon sušenja voća i povrća.

Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima iskazane su u iznosu od 1.386.780 KM i u cijelosti se odnose na transfere kod Ministarstva privrede. Ovaj transfer realizovan je po Programu utroška sredstava koji je Vlada usvojila 23. 11. 2021. godine. Ministarstvo je objavilo javni poziv i imenovalo komisiju za odabir korisnika transfera. Kriteriji za odabir korisnika su: broj zaposlenih, pripadnost vlasnika ciljnoj skupini (žene, mlade osobe do 35 godina, osobe sa invaliditetom), ravnomjerna teritorijalna zastupljenost, broj godina prisustva na tržištu, stepen sufinansiranja, novo zapošljavanje. Pravo prijave imali su subjekti male privrede –pravne i fizičke osobe (obrtnici) sa sjedištem na području Kantona.

Mjere poticaja razvrstane su u tri lota: LOT 1 - poticaj poduzetnicima početnicima (ukupna sredstva planirana 100.000 KM – za fizička lica maksimalno do 5.000 KM i pravna lica do 10.000 KM); LOT 2 - poticaj tehnološkom razvoju i digitalizaciji (900.000 KM – po korisniku maksimalno do 40.000 KM) i LOT 3 - poticaj obrtima, starim i tradicionalnim djelatnostima (200.000 KM – po korisniku maksimalno do 5.000 KM).

Zadatak Komisije utvrđen Poslovnikom o radu komisije je da nakon što izvrši ocjenjivanje prijava, koje udovoljavaju traženim formalno-pravnim uslovima, prema broju dodijeljenih bodova, sačini i dostavi ministru u dalju proceduru listu uspješnih prijava – potencijalnih korisnika sredstava. Komisija je sačinila izvještaj i dostavila rang listu ministru. U skladu s Javnim pozivom, ministar utvrđuje prijedlog Odluke o odabiru korisnika poticajnih sredstava, koji se upućuje Vladi na usvajanje.

Napominjemo da je Programom utroška predviđeno da ministar može uzeti u obzir ukupan iznos sredstava koja je aplikant prethodno dobio od Ministarstva, u posljednje tri godine, pri čemu prednost mogu imati aplikanti koji ispunjavaju tražene uslove iz Javnog poziva, a koji nisu prethodno dobili sredstva poticaja, zatim važnost pojedinog projekta, u smislu njegove usaglašenosti sa strateškim dokumentima Kantona, kao i druge poznate činjenice. **Budući da je Programom utroška jasno utvrđena potrebna dokumentacija za učešće na Javnom pozivu i kriteriji za odabir korisnika, ne možemo potvrditi osnovanost ove odredbe Programa utroška. Ova odredba imala je za posljedicu da je veći iznos sredstava odobren korisnicima sa manjim brojem bodova, kao i da su sredstva odobrena korisnicima koji ne ispunjavaju definisane uslove.**

Vlada je na prijedlog ministra 30. 12. 2021. godine donijela odluku o davanju saglasnosti na prijedlog popisa odabranih korisnika poticajnih sredstava u ukupnom iznosu od 1.080.000 KM. Ugovore sa korisnicima zaključio je ministar u januaru 2022. godine.

Uvidom u prijedlog Odluke o odabiru korisnika poticajnih sredstava nismo mogli potvrditi na koji način je ministar predložio korisnike Vladi za dodjelu sredstava, budući da nije praćen redoslijed korisnika sa bodovne liste prema Izvještaju komisije.

Ne uvažavajući redoslijed korisnika prema utvrđenim bodovima, evidentno je da su za dodjelu predloženi određeni aplikanti s manjim brojem bodova, a da pojedini aplikanti s većim brojem bodova nisu ušli u izbor za raspodjelu sredstava. Također, nižerangirani aplikanti predloženi su za dodjelu većeg iznosa sredstava od visoko rangiranih (primjer LOT 2 – Poticaji tehnološkom razvoju i digitalizaciji, Hercegovačka pivara d.o.o. Mostar sa 35.53 bodova preložena je za dodjelu iznosa od 33.000 KM, a prvorangirani Rukotvorine d.o.o. Konjic sa 72.42 bodova i predloženim iznosom od 10.000 KM).

Odlukama Vlade od 30. 12. 2021. godine za pet korisnika sredstva su odobrena u iznosu od 94.000 KM, iako nisu ispunjavali formalno-pravne uslove za dodjelu (Commerc Media d.o.o. Mostar, Mo Tech d.o.o. Mostar, Mo Line d.o.o. Mostar, Oniks d.o.o. Mostar, Obrt „Primera“ Mostar vl. Snježana Dedić).

Budući da je odabir korisnika za raspodjelu subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima izvršen ne uzimajući u obzir izvještaj komisije i bodovanje aplikacija, kao i da su u pojedinim slučajevima odobrena sredstva korisnicima koji nisu ispunjavali formalnopravne uslove, raspodjela ovih sredstava nije izvršena u skladu s utvrđenim kriterijima i objavljenim javnim pozivom. Zbog toga ne možemo potvrditi da je prilikom raspodjele subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima Ministarstva privrede za 2021. godinu osiguran princip transparentnosti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Preporuka:

- *odabir korisnika subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima Ministarstva privrede vršiti na osnovu utvrđenih kriterija i sačinjenih bodovnih listi, poštujući princip transparentnosti, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.*

Drugi tekući rashodi planirani su u iznosu od 4.800.000 KM, što je preraspodjelom sredstava na osnovu odluke Vlade od 23. 12. 2021. godine uvećano na 12.337.780 KM, a iskazani su u iznosu od 12.169.656 KM. U najvećem iznosu (11.693.057 KM) odnosi na rashode po osnovu pravosnažnih sudske presude i sudske izvršne rješenja i vansudske nagodbe, dok se iznos od 448.529 KM odnosi na povrat više ili pogrešno uplaćenih sredstava.

Po osnovu sudske rješenja o izvršenju zaprimljenih kod UniCredit banke u 2021. godini evidentiran je iznos od 3.844.422 KM, a 6.778.080 KM odnosi se na obaveze po sporazumu o vansudskoj nagodbi zaključenim između Vlade i Grada Mostar.

Naime, Sporazum o načinu izmirenja obaveza Kantona prema Gradu zaključen je 28. 12. 2021. godine između Kantona kojeg predstavlja predsjednik Vlade i Grada, a odnosi se na obaveze nastale po osnovu pravosnažnih presuda, izvršnih sudske rješenja i sudske sporu zbog korištenja prostorija Grada bez plaćanja zakupnine. Po Sporazumu ukupna obaveza Kantona prema Gradu iznosi 7.778.080 KM i ugovoreno je plaćanje u pet dijelova od 2021. do 2025. godine. Utvrđeno je da je Vlada u obavezi poštovati ugovorene odredbe, te da je Grad saglasan da ova sredstva koristi prioritetno za potrebe JP Međunarodna zračna luka - aerodrom Mostar d.o.o. Mostar. Napominjemo da je rata za 2021. godinu u iznosu od 1.000.000 KM planirana i iskazana na poziciji tekućih transfera drugim nivoima vlasti kod Ministarstva saobraćaja i veza i Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša u iznosu po 500.000 KM.

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi iskazani su u iznosu od 3.613.025 KM, a odnose se na transfer: drugim nivoima vlasti (2.983.026 KM), neprofitnim organizacijama (380.000 KM) i javnim preduzećima (250.000 KM).

Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti najvećim dijelom iskazani su kod Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (2.933.026 KM), a odnose se na realizaciju projekta iz namjenskih sredstava od vodnih naknada općinama (1.646.548 KM) i gradovima (1.286.478 KM).

Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona, propisano je da se odobrena sredstva kapitalnih transfera mogu realizovati samo nakon usvajanja programa utroška tih sredstava ili Odlukama Vlade.

Ministarstvo je u decembru 2020. godine radi priprema prijedloga programa utroška sredstava svim općinama i gradovima na području Kantona uputilo poziv za dostavu prijedloga projekata iz oblasti vodoprivrede za sufinansiranje u 2021. godini iz sredstava vodnih naknada. U pozivu je navedeno da prijedlozi trebaju biti u okviru realnih mogućnosti za realizaciju u narednoj godini, a uslov za nominovanje je učešće grada/općine u sufinansiraju. Kao kriteriji za sufinansiranje od Kantona utvrđeni su: 1) osnovni kriterij - izbor projekata koji su tehnički spremni za realizaciju u ovoj godini i za koji se može zatvoriti finansijska konstrukcija, 2) princip solidarnosti, 3) udjel u prikupljenim vodnim naknadama, 4) broj stanovnika, 5) značaj predmetnog projekta s obzirom na korištenje istog u dvije i više gradova/općina Kantona i 6) veličina općine. Rok za dostavu prijedloga projekata na propisanim obrascima bio je 18. 1. 2021. godine, a pozivom nije definisana dokumentacija koja bi bila dokaz o ispunjenosti kriterija.

Ministarstvo je u aprilu 2021. godine sačinilo prijedlog Programa utroška sredstava „namjenska sredstva vodnih naknada“ u kojem su navedeni kriteriji za raspodjelu sredstava, projekti, iznos sredstava za sufinansiranje s obrazloženjem pojedinačnih projekata. Vlada je Odlukom od 28. 6. 2021. godine usvojila Program utroška sredstava s pozicije „Namjenska sredstva vodnih naknada“ za 2021. godinu u ukupnom iznosu od 7.181.909 KM³⁶. U okviru ovog iznosa na kapitalne transfere odnosi se 6.248.668 KM, od čega se na novoplanirane odnosno projekte odobrene u 2021. godini odnosi 2.719.526 KM, a 3.529.142 KM na projekte odobrene u ranijem periodu. Sredstva su u najvećoj mjeri odobrena gradovima/općinama za sufinansiranje projekta izvođenja radova na vodovodnim i kanalizacionim objektima. S korisnicima su zaključeni ugovori o sufinansiranju projekta kojim su definisana međusobna prava i obaveze. Realizacija ovih transfera ovisi o dinamici realizacije projekta od korisnika i najveći dio doznačava se korisnicima po dostavljanju faktura od izvođača radova i dobavljača, s kojim su općine/gradovi nakon provedenih procedura javnih nabavki zaključili ugovore.

U 2021. godini realizacija kapitalnih transfera iznosi 2.933.026 KM, što je 47% od ukupno planiranih sredstava, a odobrena sredstva nisu doznačena korisnicima već se vrši prenos planiranih sredstava za ove projekte u narednu godinu³⁷. Veći dio realiziranih sredstava (1.927.176 KM) odnosi na realizaciju projekta iz ranijeg perioda (što je 55% od plana za ove namjene), dok se na realizaciju projekata iz tekuće godine odnosi 1.005.850 KM (37% od plana). Ministarstvo je sačinilo Izvještaj o realizaciji Programa utroška sredstava, ali u izvještaju nije dato detaljno obrazloženje i razlozi nerealiziranih projekata, što posebno ima značaja jer je na kraju godine nerealizovan dio projekata koji su odobreni u prethodnim godinama (ukupan iznos nerealiziranih projekata u vrijednosti od 1.601.966 KM). Kod ovog Ministarstva na datum bilansa ukupna prikupljena, a neutrošena namjenska sredstva iz vodnih naknada u skladu s propisima iskazana su na poziciji razgraničenih prihoda u iznosu od 4.168.200 KM.

Utvrđili smo da Ministarstvo nije formiralo komisiju za ocjenu prijedloga, odabir projekata i utvrđivanje visine sredstava po projektu, niti nam je prezentiran pregled svih dostavljenih zahtjeva. Nisu utvrđeni bodovi za ocjenu prijedloga projekata po utvrđenim kriterijima u pozivu za dostavu prijedloga, niti su prezentirani podaci za primjenu definisanih kriterija (princip solidarnosti, udjel u prikupljenim vodnim naknadama, broj stanovnika, veličina općine). Nije nam prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je izvršeno vrednovanje prijedloga projekata na osnovu utvrđenih kriterija, odnosno na koji način su se pri raspodjeli sredstava po jedinicama lokalne samouprave, odabiru i određivanju iznosa sredstava po projektu primjenili utvrđeni kriteriji. **Shodno navedenom, ne možemo potvrditi da je raspodjela kapitalnih transfera iz sredstava vodnih naknada za 2021. godinu u iznosu od 2.719.526 KM izvršena na osnovu utvrđenih kriterija u pozivu jedinicama lokalne samouprave za dostavu prijedloga projekata i programu utroška ovih sredstava.**

Program utroška sredstava iz vodnih naknada za 2021. godinu donesen je znatno nakon usvajanja Budžeta Kantona, što dijelom utiče na to da jedinice lokalne samouprave kasno započinju aktivnosti na realizaciji projekta i zbog čega je nizak stepen realizacije ovih sredstava (47% od planiranih sredstava), te se projekti prenose iz godine u godinu.

Preporuka:

- **blagovremeno donijeti Program utroška namjenskih sredstava od vodnih naknada, raspodjelu ovih sredstava vršiti na osnovu utvrđenih kriterija, te izvršiti analizu odobrenih projekata iz ranijeg perioda i utvrditi zbog čega nisu okončani.**

6.1.2.5 Izdaci za kamate

Izdaci za kamate iskazani su u iznosu od 986.917 KM i odnose se na kamate po osnovu domaćeg pozajmljivanja na osnovu ugovora o dugoročnom zaduženju.

³⁶ U ovaj iznos uključen je iznos planiran Budžetom za 2021. godinu (3.200.000 KM) i neutrošena namjenska sredstava iz prethodnog perioda koji se u skladu sa propisima razgraničava i po Odlukama Vlade stavlja na raspolažanje (3.981.909 KM)

³⁷ Ukupna vrijednost nerealiziranih sredstava je 3.297.511 KM od toga se iznos od 1.713.501 KM odnosi na projekte odobrene u 2021. godini, a iznos od 1.601.966 KM na projekte iz prethodnih godina

6.1.2.6 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava planirani su u iznosu od 9.813.726 KM, a iskazani u iznosu od 7.792.073 KM od čega se na rekonstrukciju i investiciono održavanje odnosi 5.791.106 KM, nabavku opreme 1.747.410 KM i nabavku stalnih sredstava u obliku prava 246.654 KM.

U okviru rekonstrukcije i investicionog održavanja najveći dio izdataka (5.270.455 KM) odnosi se na pojačano (investiciono) održavanje cesta i mostova i rekonstrukciju cesta koje su u nadležnosti Ministarstva saobraćaja i veza a koji se realizuju iz namjenskih sredstava u skladu sa Planom i programom za ceste u 2021. godini. Izdaci za rekonstrukciju zgrada iskazani su u iznosu od 504.785 KM, a najveći dio iskazan je kod Skupštine Kantona (497.786 KM) po osnovu izdataka za rekonstrukciju i izgradnju zgrade.

Izdaci za nabavku opreme najvećim dijelom odnose se na izdatke za nabavku motornih vozila (1.143.048 KM) i za nabavku kompjuterske opreme (358.322 KM). Izdaci za nabavku vozila kod MUP-a iskazani su u iznosu od 600.018 KM i odnose se na izdatke za nabavku vozila putem lizinga iz ranijeg perioda. Kod Uprave za civilnu zaštitu iznos od 349.830 KM odnosi se na nabavku dva vatrogasna vozila iz namjenskih sredstava za zaštitu i spašavanje, a kod Ministarstva saobraćaja i veza iskazana je nabavka vozila u iznosu od 67.950 KM.

Postupci i procedure nabavki kao i realizacija zaključenih ugovora za odabrani uzoraka opisan je u tački 8. Izvještaja, a izdaci za rekonstrukciju cesta i mostova detaljnije su obrađeni u Izvještaju o finansijskoj reviziji Ministarstva saobraćaja i veza Kantona za 2021. godine.

6.1.2.7 Izdaci za otplatu dugova

Izdaci za otplatu dugova realizovani su u iznosu od 5.007.328 KM i odnose se na otplate dugoročnih kredita koji su evidentirati u na dugoročnim obavezama (2.871.054 KM) i otplate po kreditima koji su iskazani u vanbilansnoj evidenciji (2.136.274 KM), opisano u tačkama 6.2.4. i 7. Izvještaja. U okviru otplata po kreditima koji su evidentirani u bilansnoj evidenciji najveći dio se odnosi na otplate po kreditu za nabavku zgrade za smještaj Vlade Kantona (2.200.000 KM) i za kredit na ime realizacije projekta energetske efikasnosti (639.937 KM).

6.1.3 Tekuća rezerva

Tekuća rezerva Budžetom je planirana u iznosu od 3.000.000 KM, a Izmjenama i dopunama Budžeta u iznosu od 5.100.000 KM, dok je realizovana u iznosu od 4.555.445 KM.

Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona propisano je da o korištenju sredstava tekuće rezerve odlučuje Vlada Kantona uz mišljenje Ministarstva finansija o stanju tekuće rezerve i da se iz tekuće rezerve podmiruju hitni i nepredviđeni izdaci koji se pojave u toku budžetske godine.

Sredstva tekuće rezerve odobravana su odlukama Vlade za realizaciju tekućih transfera, nabavku stalnih sredstava, finansijsku pomoć sportskim klubovima i udruženjima, i sl. Dio sredstva iz tekuće rezerve odobrena su Odlukama Vlade: 1) za ustanove visokog obrazovanja i sporske klubove 570.000 KM (od čega Univerzitet Džemal Bijedić 200.000 KM, FK Velež 100.000 KM, HNK Zrinjski 100.000 KM, FK Gabela 50.000 KM); 2) transfer za finansijsku potporu vjerskim zajednicama 467.000 KM, 2) za dogradnju i opremanje zgrade Skupštine 300.000 KM, 3) izdaci za sportske klubove 300.000 KM (FK Velež 100.000 KM, FK Zrinjski 100.000 KM, FK Gošć 65.000 KM i FK Igman 35.000 KM), 4) potpora radu RTV „Herceg-Bosna“ 200.000 KM; 5) izdaci za stipendije i subvencije smještaja u studentskim domovima 246.000 KM; 6) transfer u svrhu poticaja u poljoprivredi za dva pravna lica („Jaffa-Komerc“ eksport-import Mostar i „Marinada“ d.o.o. Mostar po 200.000 KM); 6) transfer za pomoć Agenciji za privatizaciju 110.000 KM i 7) potpore za sportske klubove i udruge 84.000 KM. Realizacija ovih sredstava opisana je u tački 6.1.2.3 Izvještaja.

Za raspodjelu sredstava tekuće rezerve nije donesen akt kojim bi se definisao način odobravanja, procedura i kriteriji za njihovo korištenje. Tekuća rezerva odobrena je po odlukama Vlade, po zahtjevu korisnika, a u pojedinim slučajevima ne možemo potvrditi da radi o hitnim i nepredviđenim izdacima (pomoć u radu, finansiranje redovnih aktivnosti i sl.), a nisu prezentirana mišljenja Ministarstva finansija o stanju tekuće rezerve. Imajući u vidu da se u Budžetu Kantona planiraju i realizuju sredstva na pozicijama tekućih transfera u okviru nadležnih ministarstava (transferi udruženjima, pojedincima, za sport, za kulturu, nabavka stalnih sredstava) i da se najveći dio sredstava tekuće rezerve mogao predvidjeti i planirati, ne možemo potvrdili da su se koristila samo za hitne i nepredviđene izdatke, u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona.

Preporuka:

- *donijeti procedure za korištenje sredstava tekuće rezerve i ova sredstva koristiti samo za hitne i nepredviđene namjene, u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona.*

6.1.4 Finansijski rezultat

U finansijskim izveštajima za 2021. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2021. godinu	Ostvareno u 2021. godini	Ostvareno u 2020. godini	Index (4/3)x100
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	263.714.112	261.051.580	217.416.655	99
I.1.	Prihodi od poreza	194.291.792	196.426.175	168.482.386	101
I.2.	Neporezni prihodi	40.770.980	36.532.698	32.028.376	90
I.3.	Primljeni transferi	28.651.340	28.092.707	16.905.893	98
II	RASHODI	244.155.386	238.937.303	217.517.848	98
II.1.	Tekući rashodi	161.479.047	160.338.931	150.349.703	108
II.2.	Tekući grantovi	68.534.770	73.998.429	63.450.709	108
II.3.	Kapitalni grantovi	6.938.669	3.613.026	2.668.569	52
II.4.	Izdaci za kamate	2.102.900	986.917	1.048.867	47
II.5.	Tekuća budžetska rezerva	5.100.000			
III	TEKUĆI SUFICIT I – II	19.558.726	22.114.277	-101.193	113
IV	NETO NABAVKA STAL. SREDST. (IV 2 – IV 1)	9.813.726	7.734.847	7.582.942	79
IV.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	57.226	13.550	0
IV.2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	9.813.726	7.792.073	7.596.492	79
V	UKUPAN DEFICIT/SUFICIT III – IV	9.745.000	14.379.430	-7.684.135	148
VI	NETO POVEĆANJE FINANSIJSKE IMOVINE (VI 1 – VI 2)	0	0	0	0
VI.1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0
VI.2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0
VII	NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (VII 1 -VII 2)	-5.245.000	-5.007.328	-7.753.590	95
VII.1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0
VII.2.	Izdaci za otplate dugova	5.245.000	5.007.328	7.753.590	95
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (V + VI + VII)	4.500.000	9.372.102	-15.437.725	208

Podaci iz bilansa stanja:

Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	25.414.413	34.785.552	73
--	-------------------	-------------------	-----------

Prihodi su ostvareni u iznosu od 261.051.580 KM, a rashodi u iznosu od 238.937.303 KM, te je iskazan tekući suficit (pozitivna razlika između prihoda i rashoda) u iznosu od 22.114.277 KM. Nakon uključivanja u obračun neto izdataka za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 7.734.847 KM i neto zaduživanja (izdataka za otplatu dugova) od 5.007.328 KM, ukupan finansijski rezultat iskazan je u iznosu od 9.372.102 KM.

U bilansu stanja na 31. 12. 2021. godine iskazan je neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (akumulirani deficit) u iznosu od 25.414.413 KM, i u odnosu na prethodnu godinu manji je za 9.371.139 KM za iznos ostvarenog viška prihoda nad rashodima u 2021. godini. Značajan dio iskazanog akumuliranog deficita odnosi se na obaveze po osnovu Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Kantona (tačka 6.2.3 Izveštaja).

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja i razgraničenja

Novčana sredstva na kraju fiskalne godine iskazana su u iznosu od 77.721.010 KM od čega se na stanje na transakcijskim računima odnosi 77.271.270 KM, ostala novčana sredstva (431.220 KM), sredstva u blagajni (16.629 KM) i ostala izdvojena sredstva (1.777 KM). Iskazana stanja usaglašena su sa izvodima na 31. 12. 2021. godine.

Poslovne transakcije u Kantonu obavljaju se putem Jedinstvenog računa trezora u okviru kojeg je u ranijem periodu otvoren depozitni račun kod UniCredit banke d.d. Mostar, tri transakcijska računa (kod UniCredit bank d.d., Raiffeisen bank i Vakufska banke) putem kojeg se obavljaju poslove transakcije Kantona i pet podračuna za namjenska sredstva (kod UniCredit banke d.d. Mostar, Raiffeisen banke d.d. Sarajevo i Vakufske banke d.d. Mostar). Stanje novčanih sredstava na podračunima za namjenska sredstva iskazano je u iznosu od 12.597.399 KM, a odnosi se na sredstva za ceste (7.469.476 KM), vode (4.444.452 KM), zaštitu od prirodnih nesreća (542.029 KM), za protivpožarnu zaštitu (46.639 KM) i za šume (94.803 KM).

U ranijem periodu otvoreni su računi pravosudnih institucija Kantona za depozite, koji se koriste kod uplata i isplata u parničnim ili krivičnim predmetima, koji nisu u okviru JRT-a. Poslovne promjene koje se odnose na transakcijske račune pravosudnih institucija knjigovodstveno se ne evidentiraju u okviru Glavne knjige trezora i nisu donesene procedure za njihovo evidentiranje.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 1.404.671 KM od čega se na potraživanja za isporučene usluge i robu odnosi 1.148.302 KM. Najveći dio ovih potraživanja odnosi se na Ministarstvo finansija (829.833 KM) za potraživanja od Hrvatske pošte d.o.o. Mostar i JP BH Pošte za administrativne i sudske takse i sa istima je na datum bilansa izvršeno usaglašavanje stanja. Kod Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iznos od 127.708 KM odnosi se na potraživanja po osnovu ugovora za korištenje poljoprivrednog zemljišta i na zakup zemljišta. Kod Ureda predsjednika Vlade iskazana su potraživanja u iznosu od 5.146 KM po osnovu zakupa u zgradama hotela „Ero“.

Utvrđili smo da se ne izdaju računi za korištenje prirodnih resursa, a potraživanja po osnovu koncesionih naknada u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju se samo na kraju godine, kada se na osnovu dostavljenih podataka iz nadležnih ministarstava evidentira iznos nenaplaćenih potraživanja sa 31. 12. Shodno navedenom, na 31. 12. 2021. evidentirana su nenaplaćena potraživanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u iznosu od 81.412 KM (od čega 26.512 KM po ugovorima o koncesijama za korištenje vodnih dobara i ugovorima za korištenje poljoprivrednog zemljišta 52.890 KM). Ministarstvo privrede je dostavilo dopis u kojem je navelo da nema nenaplaćenih potraživanja. Također, utvrđili smo da se nisu poštovale odredbe zaključenih ugovora za korištenje obalnih morskih voda i vodnih dobara za potrebe obavljanja turističkih djelatnosti vodnih dobara jer koncesionari nisu vršili uplatu godišnje tekuće naknade mjesечно kako je definisano ugovorima.

Zbog navedenog konstatujemo da se potraživanja po osnovu koncesionih naknada ne evidentiraju na osnovu relevantne dokumentacije, u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, niti možemo potvrditi iskazani iznos potraživanja u Glavnoj knjizi.

Preporuke:

- *potrebno je da Ministarstvo finansija i pravosudne institucije poduzmu aktivnosti kako bi se knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena po računima pravosudnih institucija vršilo u okviru Glavne knjige trezora, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;*
- *potraživanja po osnovu koncesionih naknada knjigovodstveno evidentirati na osnovu vjerodostojne dokumentacije u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.*

6.2.2 Stalna sredstva

U konsolidovanim finansijskim izvještajima Kantona na 31. 12. 2021. godine iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti u iznosu 208.925.970 KM (nabavne vrijednosti 283.234.256 KM i ispravke vrijednosti 74.308.286 KM). Struktura nabavne vrijednosti stalnih sredstava je sljedeća: zemljište (569.700 KM), građevine (218.393.879 KM), oprema (42.199.075 KM), stalna sredstva u obliku prava (6.792.860 KM), stalna sredstva u pripremi (14.039.945 KM) i sredstva van upotrebe (1.233.999 KM).

Sredstva u pripremi najvećim dijelom iskazana su kod Vlade Kantona (11.262.348 KM) i odnosi se na kupljeni poslovni prostor (Hotel „Ero“ Mostar) za smještaj kantonalnih organa i tijela i zgrada koju koristi škola Druga Gimnazija Mostar (1.666.142 KM) za koju još nije riješeno pitanje imovinsko-pravnih odnosa i utvrđivanje vlasništva iako su pokrenute aktivnosti po ovom pitanju (u toku je sudski postupak koji nije okončan).

U okviru građevina najveći dio se odnosi na iskazanu kod vrijednost cesta i mostova (178.877.589 KM kod Ministarstva saobraćaja i veza) i zgrade od 36.015.770 KM.

Utvrđili smo da je u okviru cesta i mostova iskazana vrijednost regionalne ceste R-419 (dionica granica kantona – Jablanica 2) nabavne vrijednosti od 21.992.551 KM (ispravka vrijednosti 2.594.864 KM i sadašnje vrijednosti 19.397.687 KM). Međutim, Odlukom Vlade FBiH iz marta 2019. godine³⁸ utvrđeno je da se regionalne ceste R-419, Jablanica- Posušje i R-420, Posušje-Grude-Privalj kategorisu u magistralnu cestu sa oznakom M-17.5. Zapisnik o primopredaji regionalne ceste R-419 Jablanica – Posušje sačinjen je 21. 10. 2019. godine između predstavnika JP Ceste FBiH i Ministarstva saobraća i veza Kantona, ali nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje ove poslovne promjene.

Shodno navedenom, stalna sredstva (ceste i mostovi) i izvori sredstava u Bilansu stanja više su iskazani za 19.397.687 KM s obzirom na to da nije izvršeno isknjižavanje vrijednosti ceste R-419 Jablanica – Posušje u navedenom iznosu, koja je Odlukom Vlade FBiH iz 2019. godine prekategorisana iz regionalne u magistralnu cestu i više nije u nadležnosti Kantona, što nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *poduzeti aktivnosti na isknjižavanju vrijednosti ceste R-419 Jablanica – Posušje, koja je na osnovu Odluke Vlade FBiH prekategorisana iz regionalne u magistralnu cestu i kada više nije u nadležnosti Kantona, s ciljem realnog iskazivanja stalnih sredstava, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 63.520.827 KM, od čega se na kratkoročne tekuće obaveze odnosi 30.625.414 KM, kratkoročne kredite i zajmove 2.697.663 KM, obaveze prema zaposlenicima 17.574.227 KM, finansijske i obračunske odnose sa drugim povezanim jedinicama 241.532 KM i kratkoročna razgraničenja 12.381.880 KM.

Kratkoročne tekuće obaveze u najvećoj mjeri odnose se na obaveze: prema dobavljačima 10.572.977 KM, za tekuće transfere drugim nivoima vlasti (5.760.803 KM), za tekuće transfere neprofitnim organizacijama (3.670.017 KM), za subvencije (3.289.384 KM) i za kapitalne transfere (414.025 KM). Značajan dio obaveza po transferima odnosi se na obaveze iz decembra 2021. godine, koje su izmirene u januaru 2022. godine.

Obaveze u iznosu od 7.064.410 KM odnose se na obaveze po unutrašnjem dugu koje su nastale u periodu od 1997. do 2004. godine. Način i rokovi za izmirivanje obaveza utvrđeni su Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Kantona iz 2006. godine i trebalo ih je izmiriti (plaćanjem iz budžeta ili otpisom) u periodu od osam godina, odnosno do 2014. godine.

³⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 16/19

Na 31. 12. 2021. godine ove obaveze čine: obaveze za pozajmicu od Vlade FBiH iz 2002. godine (1.500.000 KM), doprinose za PIO/MIO (859.846 KM), tužene plaće i naknade (317.860 KM), obaveze za beneficirani radni staž kod MUP-a (661.220 KM) i obaveze za poreze i doprinose (3.725.484 KM). Ove obaveze se izmiruju u pojedinačnim slučajevima prilikom odlaska uposlenika u penziju i u 2021. godini izmirene su u ukupnom iznosu od 107.943 KM (78.423 KM za beneficirani radni staž kod MUP-a i 29.520 KM obaveze za PIO/MIO).

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 12.381.880 KM, a odnose se na razgraničene namjenske prihode (11.018.590 KM), razgraničene ostale prihode (1.241.771 KM) i razgraničeni prihodi od donacija (121.520 KM).

Iskazani razgraničenih namjenski prihodi odnose se neutrošena namjenska sredstava: za ceste (5.298.017 KM); od vodnih naknada (4.168.200 KM); za zaštitu od prirodnih nesreća (503.162 KM); sredstva u okviru Jedinstvenog računa Trezora (za sanaciju posljedica izazvanih pandemijom 431.220 KM); od naknada za šume (94.804 KM); protivpožarnu zaštitu (42.955 KM); naknada zaštitu i unaprijeđenje ribarstva (83.021 KM) i naknada za lovstvo (8.950 KM).

Razgraničeni ostali prihodi se većim dijelom odnose na potraživanja po osnovu sudskih i administrativnih taksi u iznosu od 965.870 KM.

6.2.4 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze na 31. 12. 2021. godine iskazane su u iznosu od 98.113.336 KM i odnose se na dugoročne kredite i zajmove u iznosu od 56.318.229 KM (obaveze prema Federaciji BiH i obaveze po kreditu kod Razvojne banke) i ostale dugoročne obaveze od 41.795.106 KM. Sve dugoročne obaveze Kantona vode se u Glavnoj knjizi Ministarstva finansija.

U okviru iskazanih dugoročnih kredita i zajmova iznos od 48.141.445 KM odnosi se na glavnici, a iznos od 8.880.483 KM na kamate. Struktura i stanje ovih obaveza daju se u tabeli:

Osnov kreditnog zaduženja	Period otplate duga		Ukupan iznos kredita	Stanje 31. 12. 2021. godine
	Glavnica	Kamata		
Kreditno zaduženje za energetsku efikasnost			9.844.698	8.048.792
Kredit Svjetske banke IDA	2019 - 2029.	2016 - 2029.	4.701.361	3.393.912
Kredit Svjetske banke IDA	2020 - 2030.	2017- 2030.	1.901.682	1.552.991
Kredit Svjetske banke IDA	2021 - 2031.	2018 - 2031.	1.219.596	1.112.001
Kredit Svjetske banke IDA	2022 - 2032.	2020 - 2032.	2.022.059	1.989.888
Kreditno zaduženje za nabavku zgrade za smještaj Vlade Kantona			12.031.966	6.889.541
Razvojna banka BiH	2020 - 2024.	2019 - 2024.	12.031.966	6.889.541
Kreditno zaduženje za obnovu i izgradnju bolnica			41.498.654	41.379.896
Saudijski fond	2024 -2044.	2019- 2044.	41.498.654	41.379.896
UKUPNO			81.312.765	56.318.229

Stanje dugoročnih obaveza po kreditima usaglašeno je sa Razvojnom bankom, a nije vršeno usaglašavanje stanja duga sa Federalnim ministarstvom finansija.

Na poziciji dugoročnih obaveza nisu iskazane obaveze u iznosu od 23.814.298 KM po kreditu Saudijskog fonda za razvoj za finansiranje završetka i opremanja 3 bolnice (regionalni medicinski centar „Dr. Safet Mujić“ Mostar, Opća bolnica Konjic i Klinička bolnica Mostar) u iznosu 11.378.635 KM i obaveze po kreditu Export- Import banke Republike Koreje za Projekat modernizacije bolnica II faza u iznosu od 12.435.663 KM, koje su iskazane vanbilansno (tačka 7. Izvještaja). Podugovor o kreditu Export - Import banke Republike Koreje zaključen je 2010. godine između Federacije BiH i Kantona (ugovoren je iznos kredita u korejanskim vonima, do ekvivalenta 12.343.609 USD, s rokom otplate od 25 godina, do 2034. godine). Za kredit Saudijskog fonda u 2011. godine zaključen je ugovor između Razvojne banke FBiH i Kantona (iznos kredita 10.550.000 USD s rokom otplate 22 godine, odnosno do 2031. godine).

Odlukama Skupštine iz 2009. godine data je saglasnost za zaduženje Kantona, te je zadužena Vlada Kantona da u saradnji s resornim ministarstvima i Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona (u daljem tekstu: Zavod) reguliše međusobne odnose o realizaciji kredita. Upravni odbor Zavoda je 2011. godine donio odluke o preuzimanju obaveza, na osnovu kojih su direktor Zavoda i predsjednik Vlade Kantona 14. 3. 2011. godine zaključili ugovore o regulisanju međusobnih odnosa u realizaciji kredita Saudijskog fonda za razvoj i kredita Export-Import Banke Republike Koreje kojima je definisano da će Zavod u cijelosti otplatiti navedene kredite. Realizacija kreditnih obaveza vrši se na način da Ministarstvo finansija otplaćuje anuitete na depozitni račun FBiH i račun Razvojne banke FBiH, a Zavod, po dospijeću anuiteta, vrši uplatu na depozitni račun Kantona. Po ovom osnovu Ministarstvo finansija u Glavnoj knjizi trezora za godišnje dospjeye obaveze iskazuje otplate kredita prema FBiH, zatim potraživanja od Zavoda po osnovu dospjelih anuiteta i prihode od povrata anuiteta krajnjih korisnika za otplatu kredita. Istočemo da je Zavod, uz saglasnost Upravnog odbora, u ranijem periodu preuzeo obavezu otplate kredita Saudijskog razvojnog fonda i Export-import banke Republike Koreje, iako je članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti utvrđeno da je finansiranje kapitalnih ulaganja u zdravstvene ustanove obaveza osnivača, što je konstatovano i u Izvještaju o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona za 2020. godinu.

Iako je Kanton zaključio ugovore o kreditima na osnovu kojih je dužnik prema Federaciji BiH i Razvojnoj banci FBiH, ove obaveze nisu bilansno evidentirane, a nisu evidentirana ni potraživanja Zavoda na osnovu ugovora o regulisanju međusobnih obaveza u realizaciji navedenih kredita.

Ostale dugoročne obaveze odnose se na sudska rješenja o izvršenju svih budžetskih korisnika Kantona u iznosu od 41.049.425 KM i obaveze po osnovu izvršene nabavke automobila na lizing kod MUP-a u ranijem periodu od 745.681 KM.

Obaveze po osnovu sudske rješenja o izvršenju odnose se na obaveze po tužbama zaposlenika iz radnih odnosa, a evidentiranje ovih obaveza u bilansu vrši se od 2018. godine kada je izvršeno evidentiranje na osnovu odluke Vlade Kantona u iznosu od 20.601.248 KM na ostalim dugoročnim obavezama i drugim tekućim rashodima – izvršenje sudske presude i rješenja o izvršenju.

U toku 2021. godine ove obaveze povećane su za iznos od 10.622.503 KM, a odnose se na knjigovodstveno evidentiranje obaveza po izvršnim sudske rješenjima zaprimljenih kod UniCredit banke i na vansudsku nagodbu sa Gradom Mostar. Prema prezentiranim podacima u 2021. godini izmirene su obaveze po osnovu sudske presude, apelacija i vansudske nagodbe u iznosu od 5.456.785 KM (za redovne 2.728.721 KM i vansudske nagodbe 2.728.064 KM).

Vlada Kantona je 28. 7. 2020. godine usvojila Akcioni plan aktivnosti potrebnih za izvršenje generalnih mjera naloženih presudom Europskog suda za ljudska prava u predmetu Balić i drugi protiv BiH i ostalih presuda prema Kantonu i uputila ga Skupštini Kantona na informaciju. U ovom planu navedene su obaveze sa stanjem 2019. godine, aktivnosti koje su poduzete i koje se planiraju poduzeti za izmirenje ovih obaveza (izdvajanja iz budžeta, uštede iz budžeta, vansudske nagodbe). Planirano je izmirenje ovih obaveza u narednih 13 godina, ali nije navedena struktura i plan otplate po godinama.

Preporuka:

- **obaveze Kantona prema Federaciji BiH i Razvojnoj banci FBiH po osnovu kredita Saudijskog fonda za razvoj i Export-import banke Republike Koreje evidentirati na odgovarajućim bilansnim pozicijama i s njima povezana potraživanja Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona na osnovu ugovora o regulisanju međusobnih obaveza u realizaciji ovih kredita.**

6.2.5 Popis sredstava i obaveza

Vlada Kantona je donijela Odluku o popisu imovine, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza Kantona za 2021. godinu. Vlada je Odlukom imenovala Centralnu popisnu komisiju za popis imovine, potraživanja i obaveza Kantona, a rukovodioci budžetskih korisnika imenovali su popisne komisije na nivou korisnika. Komisije su sačinile Izvještaje o popisu i dostavile Centralnoj popisnoj komisiji, koja je sačinila Izvještaj o izvršenom popisu i dostavila ga Vladi. Odlukom Vlade od 14. 3. 2022. godine usvojen je Izvještaj centralne popisne komisije o izvršenom popisu osnovnih sredstava. U prilogu izvještaja su pregledi stanja imovine, potraživanja i obaveza (popisne liste) i pregledi stavki za otpis.

U pojedinim slučajevima u komisijama za popis imenovani su zaposlenici koji su materijalno ili finansijski zaduženi za sredstva koja se popisuju i koja vode knjigovodstvenu evidenciju potraživanja i obaveza, što nije u skladu s članom 22. Zakona o računovodstvu FBiH i članom 68. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

U Izvještaju je konstatovana neusaglašenost knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine u iznosu od 43.553 KM kod „Mašinsko-saobraćajne škole Mostar“ kod koje je iskazan višak. Ovaj višak predstavlja 50% vrijednosti dobivene opreme u obliku donacije Mašinsko-saobraćajne škole i Saobraćajne škole Mostar, koje koriste isti objekt za izvođenje nastave, a prilikom dobivanja donacije prateća dokumentacija je glasila samo na Saobraćajnu školu na osnovu čega je oprema i uknjižena u cijelosti na ovu školu. S obzirom da se na ovaj problem ukazuje iz ranijeg perioda i da nisu donesene potrebne odluke o usaglašavanju knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, komisija je dala prijedlog da se Vlada Kantona uključi u rješenje ovog pitanja.

Kod Ministarstva saobraćaja i veza komisija za popis je za ceste i mostove izvršila popis preuzimanjem stanja iz knjigovodstvenih evidencija i nije konstatovala da je u okviru sredstava iskazana i vrijednost ceste (R-419) koja je prekategorisana u magistralnu i nije više u nadležnosti Kantona.

Nije u cijelosti utvrđeno stvarno stanje sredstava, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem sredstava, čime nije postupljeno u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- **godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje sredstava, usaglasiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem i provesti potrebna knjigovodstvena evidentiranja, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 255.532.941 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 228.238.590 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tokom. Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Na vanbilansnoj evidenciji iskazan je iznos od 54.368.466 KM, a odnosi se na obaveze i potraživanja po osnovu sudske sporova (25.613.528 KM), obaveze za kredite date krajnjim korisnicima (23.814.298 KM) i administrativne i sudske takse (4.940.640 KM).

Na datum bilansa evidentirane su obaveze i potraživanja po osnovu sudskega postupaka na osnovu podatka Kantonalnog pravobranilaštva, prema kojem se iznos od 26.865.663 KM odnosi na sudske predmete u kojima je Kanton tužen, a iznos od 1.252.135 KM na parnice u kojima je Kanton tužitelj. **Nije nam prezentirana struktura i evidencija sudskega predmeta, niti u kojoj su fazi sudske predmete, zbog čega ne možemo potvrditi da li se sve promjene odnose na potencijalne obaveze, odnosno potraživanja.** U maju 2022. godine dostavljena je informacija u kojoj je navedeno da se najveći dio predmeta gdje je Kanton tužitelj odnosi na tužbe za naknadu štete, povrat sredstava i naplatu troškova asistencije MUP-a i osiguranje transporta pravnim osobama, a u predmetima gdje je Kanton tužen najveći dio su tužbe iz radnog odnosa uposlenika javnih ustanova i drugih tijela Kantona. Navedeno je da je dio predmeta u fazi pripremnog ročišta, dio u fazi glavne rasprave, a veći dio u fazi odlučivanja po žalbama stranaka u postupku dok su za manji dio donesene pravosnažne presude i čeka arhiviranje predmeta odnosno provođenje sudske odluke.

U okviru vanbilansne evidencije iskazani iznos od 23.814.298 KM odnosi se na obaveze po kreditnom zaduženju iz Saudijskog fonda za razvoj za finansiranje završetka i opremanja 3 bolnice (regionalni medicinski centar „Dr. Safet Mujić“ Mostar, Opća bolnica Konjic i Klinička bolnica Mostar) u iznosu 11.378.635 KM i obaveze po kreditu Export-Import banke Republike Koreje za Projekat modernizacije bolnica II faza u iznosu od 12.435.663 KM.

S obzirom na to da ove obaveze ne predstavljaju potencijalne obaveze, trebale su biti knjigovodstveno evidentirane na bilansnoj poziciji, što smo detaljnije opisali i dali preporuku u tački 6.2.4 Izvještaja.

Preporuka:

- *potrebno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa Kantonalnim pravobranilaštvom utvrdi strukturu potencijalnih obaveza i potraživanja po osnovu sudskih sporova iskaznih u vanbilansnoj evidenciji, te u okviru vanbilansne evidencije iskazivati poslovne događaje u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

8. JAVNE NABAVKE

Postupke zajedničkih javnih nabavki roba, usluga i izvođenja radova za potrebe Vlade, ministarstava, drugih tijela kantonalne uprave i ostalih korisnika Budžeta za 2021. godinu (kancelarijski materijal, održavanje vozila, gorivo i sl.) provodila je komisija koju je imenovala Vlada Kantona rješenjem iz 2018. godine i izmjenom rješenja od 30. 12. 2020. godine.

Određene postupke provodili su budžetski korisnici, u skladu s odobrenim budžetima i donesenim planovima javnih nabavki (nabavka vozila, policijske opreme i uniformi, sanacija i održavanje regionalnih cesta, mostova i sl.).

Ministarstvo saobraćaja i veza provelo je postupke nabavki i zaključilo ugovore u vrijednosti od 2.064.292 KM. Utvrđili smo da nije blagovremeno pokrenuto ponovljeni postupak javne nabavke za redovno održavanje regionalnih i priključnih cesta za određene dionice puteva, kako bi se zaključili novi ugovori. **U 2021. godini dio poslova redovnog (ljetnog i zimskog) održavanja cesta u iznosu od 279.688 KM vršili su dobavljači s kojima su ugovori zaključeni u ranijem periodu, koji su produžavani odlukama Vlade, što nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.** Javne nabavke Ministarstva detaljnije su opisane u Izvještaju o finansijskoj reviziji ovog subjekta za 2021. godinu.

Vlada Kantona je odlukom iz februara 2021. godine usvojila Plan javnih nabavki, kojim je predviđeno provođenje 20 postupaka za zajedničke potrebe kantonalnih tijela (15 otvorenih i četiri konkurenčna postupka) procijenjene vrijednosti od 5.090.000 KM. Uzorkom smo obuhvatili provedene otvorene postupke i zaključene ugovore zajedničkih javnih nabavki u vrijednosti od 2.172.434 KM.

Odlukom Vlade od 26. 2. 2021. godine pokrenuti su postupci javnih nabavki za kancelarijski materijal, lož ulje, gorivo, sredstva za održavanje čistoće, rezervne dijelove za vozila, fizičku i tehničku zaštitu, građevinske i molerske radove itd.

Uvidom u dokumentaciju u vezi s postupcima zajedničkih javnih nabavki utvrdili smo:

U otvorenom postupku nabavke fizičke i tehničke zaštite objekata tendersku dokumentaciju preuzeo je deset zainteresovanih ponuđača, a dostavljena je jedna ponuda od ponuđača „Delta security“ d.o.o. Čitluk u vrijednosti od 525.549 KM. Kriterij za dodjelu ugovora je ekonomski najpovoljnija ponuda s potkriterijima: 1) ponuđena cijena (90%) i 2) rok plaćanja (10%). U dijelu tehničke i profesionalne sposobnosti traženi su minimalni uslovi: 1) da ponuđač ima uspješno iskustvo u realizaciji najmanje jednog ugovora iz 2019. godine i/ili 2020. godine ukupne vrijednosti u iznosu procijenjene vrijednosti nabavke, minimalno 450.000 KM bez PDV-a i 2) certificirano osoblje za obavljanje poslova fizičke zaštite, minimalno 45 osoba. Također, tenderskom dokumentacijom tražena je tehnička zaštita za deset objekata u Mostaru, za općinske sudove u Konjicu, Čapljini, Čitluku, odjeljenje Općinskog suda Konjic u Prozor-Rami i fizička zaštita za 11 objekata u Mostaru, bez podjele na lotove. S obzirom na to da predmet nabavke nije podijeljen na lotove, umanjena je konkurencija jer bi podjelom na lotove po mjestima pružanja usluge bila omogućena aktivna i veća konkurencija. Ugovor sa „Delta security“ d.o.o. Čitluk zaključen je 17. 9. 2021. godine. **Zbog činjenice da prilikom pripreme tenderske dokumentacije ponuđačima nije omogućeno dostavljanje ponude za jedan, više lotova ili sve lotove, nije osigurana pravična i aktivna konkurencija, niti je postupljeno u skladu s članom 3. i 53. stav (5) Zakona o javnim nabavkama.**

U otvorenom postupku nabavke lož ulja procijenjene vrijednosti 700.000 KM, tendersku dokumentaciju objavljenu 12. 6. 2020. godine, preuzeo je 13 zainteresovanih ponuđača, a šest je dostavilo ponude. Kriterij za dodjelu ugovora je najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude. Tenderskom dokumentacijom, u dijelu dokazivanja ekonomske i finansijske sposobnosti ponuđača, zatraženo je dostavljanje 1) bilansa stanja i bilansa uspjeha za 2018. i 2019. godinu i 2) izveštaj transakcijskih računa izdat od Centralne banke iz kojeg je vidljivo koliko ponuđač ima računa, u kojim bankama se vode i status računa (aktivan, blokiran i ugašen) i potvrde svih poslovnih banaka u kojima ponuđači imaju otvorene račune na kojima će biti navedeno da isti nisu blokirani u zadnjih 12 mjeseci.

Komisija za javnu nabavku ocijenila je pristige ponude prihvatljivim i nakon provedene e-aukcije predložila „OIL-AC“ d.o.o. Mostar za dodjelu ugovora u vrijednosti 574.101 KM. Odlukom Vlade od 14. 8. 2020. godine o izboru najpovoljnijeg ponuđača, data je saglasnost na Zapisnik o ocjeni ponuda, prihvaćena preporuka Komisije za javne nabavke i za najpovoljnijeg ponuđača izabran je „OIL-AC“ d.o.o. Mostar.

Na odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, uložene su žalbe Uredu za razmatranje žalbi od ponuđača „BTG“ d.o.o. Tomislavgrad i „ALMY“ d.o.o. Zenica. Odlukom Vlade od 21. 9. 2020. godine djelomično su prihvачene žalbe i mijenja se Odluka Vlade o izboru najpovoljnijeg ponuđača od 14. 8. 2020. godine, umjesto cijene 1,43 KM/l treba da stoji 1,3032 KM/l i odbacuje se ponuda „Pažin“ d.o.o. Stolac kao formalno-pravno neispravna, jer ponuđač nije dostavio potvrde poslovnih banaka, niti bilanse stanja i bilanse uspjeha za prethodne dvije godine, u skladu s tenderskom dokumentacijom.

Ured za razmatranje žalbi rješenjem od 22. 10. 2020. godine usvojio je žalbe BTG d.o.o. Tomislavgrad i ALMY d.o.o. Zenica i poništio Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača od 14. 8. 2020. godine. Ured za razmatranje žalbi potvrdio je žalbene navode da izabrani ponuđač nije dostavio potvrde poslovnih banaka da otvoreni računi nisu blokirani u zadnjih 12 mjeseci, već šest mjeseci i da ponuda nije čvrsto uvezana na način da se onemogući naknadno vađenje ili umetanje listova.

U ponovljenom postupku vrednovanja ponuda, ugovor je zaključen sa BTG d.o.o. Tomislavgrad 23. 3. 2021. godine u vrijednosti 623.813 KM. **S obzirom na to da su žalbe ocijenjene kao osnovane ili djelimično osnovane, ugovorni organ u pojedinim slučajevima nije izvršio ocjenu ponuda u skladu s uslovima iz tenderske dokumentacije.**

Utvrđili smo da Vlada i nadležno ministarstvo u 2021. godini nisu proveli planirani postupak nabavke za pružanje usluga obavljanja platnog prometa za potrebe Kantona, što nije u skladu s odredbama Zakona o trezoru u FBiH i Zakona o javnim nabavkama. Odluko o pokretanju postupka Javnog poziva za izražavanje interesa za pružanje usluga poslovnih banaka ministar finansija donio je 18. 1. 2022. godine.

Kod **Ministarstva saobraćaja i veza** nabavljeno je motorno vozilo Škoda Karoq Style od dobavljača „Apolo“ d.o.o. Mostar u iznosu od 67.950 KM. Navedeno vozilo u potpunosti odgovara traženim minimalnim tehničkim karakteristikama i posjeduje traženu opremu po tenderskoj dokumentaciji, a budući da veliki broj potencijalnih ponuđača preuzme tendersku dokumentaciju dok pristigne jedna ponuda upućuje na favoriziranje određene marke vozila. Zakonom o javnim nabavkama (članovi 53. i 54.) utvrđeno da je prilikom pripreme tenderske dokumentacije ugovorni organ dužan poštovati princip jednakog tretmana i ne diskriminacije ponuđača, kao i da se u tehničkoj specifikaciji ne može ograničiti na određenog proizvođača ili tip proizvoda ako bi se time pogodovali ili isključili određeni privredni subjekti ili određeni proizvodi. **Zbog toga tenderska dokumentacija nije pripremljena na način da je osigurana pravična i aktivna konkurenca, u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.**

Postupci javnih nabavki za održavanje cesta nisu pokrenuti blagovremeno, a u 2021. godini dio radova redovnog (ljetnog i zimskog) održavanja cesta u iznosu od 279.688 KM vršili su dobavljači s kojima su ugovori zaključeni u ranijem periodu, a koji su produženi odlukama Vlade Kantona, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona. Tenderska dokumentacija za nabavku fizičke i tehničke zaštite objekata na nivou Kantona i za nabavku vozila kod Ministarstva saobraćaja i veza nije pripremljena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkureniju. Također, ugovorni organ u pojedinim slučajevima nije izvršio ocjenu ponuda u skladu s uslovima iz tenderske dokumentacije. Zbog navedenog nije postupljeno u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.

Preporuke:

- *blagovremeno pokretati postupke javnih nabavki tekućeg održavanja cesta, tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da se osigura pravična i aktivna konkurenca, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;*
- *potrebno je da Komisija za zajedničke javne nabavke roba, usluga i izvođenje radova za potrebe Vlade ocjenu ponuda vrši u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije, shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama.*

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Komentare na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2021. godinu 8. 9. 2022. dostavili su Vlada Kantona i Ministarstvo finansija, u prilogu kojeg su komentari: Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite, Ministarstva za pitanja boraca, Ministarstva saobraćaja i veza, Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave i Ministarstva građenja i prostornog uređenja.

U komentaru su data obrazloženja koja se odnose na: uspostavljanje sistema internih kontrola, planiranje i izvršenje Budžeta, izvještavanje, knjigovodstveno evidentiranje dugoročnih obaveza i vanbilansnu evidenciju (Ministarstvo finansija), tekuće transfere (Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo za pitanja boraca, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo saobraćaja i veza), kapitalne transfere (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede), isknjižavanje stalnih sredstava (Ministarstvo saobraćaja i veza) i izradu prijedloga zakonskih propisa (Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Ministarstvo saobraćaja i veza i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede).

Uvažen je i inkorporiran u Izvještaj dio komentara Ministarstva finansija u vezi s vanbilansnom evidencijom po osnovu sudske presude, te je u preporuci navedeno da se u saradnji sa Kantonalnim pravobranilaštvom utvrdi struktura sudske sporova i na osnovu utvrđenog iskažu potencijalne obaveze i potraživanja u skladu s propisima.

Za komentare koje nismo prihvatili, jer nisu dostavljena adekvatna obrazloženja i dodatna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza, dajemo sljedeća obrazloženja:

- u vezi s neevidentiranjem obaveza na bilansnim pozicijama po osnovu kredita Saudijskog fonda za razvoj i Export-import banke Republike Koreje dati komentar Ministarstva finansija nismo prihvatili jer je Kanton potpisnik ugovora o kreditima i po njima je dužnik prema Federaciji BiH i Razvojnoj banci FBiH, zbog čega je data preporuka da se ove obaveze evidentiraju na bilansnim pozicijama;
- u vezi s raspodjelom kapitalnih transfera iz vodnih naknada Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede navelo je, između ostalog, da su izvršene konsultacije sa svim gradonačelnicima i načelnicima koji nisu imali primjedbe na prijedlog raspodjele, da su bili upoznati sa kriterijima za raspodjelu i da su prijedlozi formirani na osnovu kriterija. To obrazloženje nismo prihvatili jer revizijom nismo potvrdili primjenu utvrđenih kriterija, niti je dostavljena dodatna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza;
- za raspodjelu tekućih transfera i nadzor nad utroškom sredstava Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta je navelo da su transferi raspodijeljeni u skladu s odlukama Vlade i Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona, te da je vršen nadzor nad utroškom sredstava. Uz obrazloženje nisu prezentirane nove činjenice i dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza za nadzor nad namjenskim utroškom transfera za korisnike utvrđene Budžetom Kantona. Također, napominjemo da je raspodjela dijela transfera za sport i kulturu, koji su odobreni izmjenama i dopunama Budžeta, izvršena na osnovu zahtjeva korisnika, bez utvrđenih kriterija i bez javnog poziva, odnosno Vlada Kantona nije utvrdila metodologiju dodjele sredstava u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona za 2021. godinu.

U komentarima su data dodatna obrazloženja u vezi s nalazima koji se odnose na tekuće transfere Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite i Ministarstva za pitanja boraca, kao i Ministarstva finansija u vezi s preraspodjelama nakon izmjena i dopuna Budžeta. Budući da nisu prezentirane nove činjenice i dostavljena dodatna dokumentacija, ova obrazloženja nisu imala uticala na izmjenu nalaza i preporuka.

U komentarima je navedeno da su poduzete određene aktivnosti po datim preporukama, koje se odnose na sljedeće:

- u vezi s planiranjem Budžeta, finansijskim izvještavanjem i kontrolom fiskalnih izjava Ministarstvo finansija je navelo da su poduzete određene aktivnosti koje se odnose na njihove nadležnosti;
- za isknjižavanje vrijednosti stalnog sredstva (ceste R-419 koja je prekategorisana iz regionalne u magistralnu) Ministarstvo saobraćaja i veza dostavilo je Odluku Vlade od 3. 8. 2022. godine o knjigovodstvenom isknjižavanju vrijednosti ovog sredstva i navelo je da će poduzeti aktivnosti po ovoj Odluci. Također, preduzet će aktivnosti koje se odnose na raspodjelu tekućih transfera, usaglašavanje Zakona o cestama Kantona, evidencije o zemljištu i uspostavu sistema internih kontrola;
- planirane su aktivnosti na izradi zakona o plaćama i naknadama usklađenog sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH prema programu rada Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave za 2022. godinu, a u saradnji sa nadležnim ministarstvom nastavit će se aktivnosti u vezi s evidentiranjem računa pravosudnih institucija u okviru Glavne knjige Trezora;
- u vezi s donošenjem Zakona o šumama Kantona, Skupština Kantona je donijela zaključak od 2. 8. 2022. godine kojim je zadužena Vlada i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da u roku od 45 dana u skupštinsku proceduru upute usaglašen Prijedlog zakona o šumama Kantona.

Ministarstvo građenja i prostornog uređenja nije imalo komentar na date nalaze i navelo je da će se pridržavati preporuka.

Koordinatorica rada u Sektoru za finansijsku
reviziju institucija kantona, gradova i općina

Amela Muhalilović

Tim za reviziju

Vildana Hadžović – voditeljica tima

Seida Isaković – članica tima

V PRILOG: KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu						
Naziv institucije: Hercegovačko-neretvanski kanton						
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)	
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini			
1	2	3	4	5	6	
I PRIHODI (od 1 do 16)	263.714.112	261.051.580	217.416.655	-2.662.532	99	
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	194.291.792	196.426.175	168.482.386	2.134.383	101	
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	26.354.000	26.793.212	27.540.758	439.212	102	
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	14.000	22.247	12.161	8.247	159	
Porezi na dobit preduzeća	26.340.000	26.770.965	27.528.597	430.965	102	
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0	
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0	
3. Porezi na plaću i radnu snagu	25.000	26.027	32.848	1.027	104	
4. Porez na imovinu	69.392	73.863	72.564	4.471	106	
5. Domaći porezi na dobra i usluge	9.500	8.810	49.442	-690	93	
6. Porez na dohodak	30.300.000	30.781.335	27.853.069	481.335	102	
7. Prihodi od indirektnih poreza	137.530.000	138.739.091	112.926.375	1.209.091	101	
8. Ostali porezi	3.900	3.837	7.330	-63	98	
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	40.770.980	36.532.698	32.028.376	-4.238.282	90	
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	3.830.400	3.665.858	5.180.097	-164.542	96	
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	3.775.000	3.647.196	3.798.111	-127.804	97	
Ostali prihodi od imovine	55.400	18.242	67.037	-37.158	33	
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	20	245	20	0	
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0	
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0	
Prihodi od privatizacije	0	400	1.314.704	400	0	
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0	
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	34.839.080	30.717.024	25.258.265	-4.122.056	88	
Administrativne takse	1.350.000	1.322.672	1.018.735	-27.328	98	
Sudske takse	2.370.000	2.845.184	2.303.435	475.184	120	
Komunalne naknade i takse	0	50	200	50	0	
Ostale budžetske naknade i takse	16.403.000	16.234.595	12.827.352	-168.405	99	
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	11.488.644	6.792.692	5.988.726	-4.695.952	59	
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	2.230.000	2.150.725	2.023.578	-79.275	96	
Neplanirane uplate – prihodi	997.436	1.371.106	1.096.239	373.670	137	
Novčane kazne	2.100.000	2.147.864	1.588.465	47.864	102	
Drugi tekući prihodi	1.500	1.952	1.549	452	130	
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	28.651.340	28.092.707	16.905.893	-558.633	98	
Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0	
Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	28.651.340	28.092.687	16.139.860	-558.653	98	
Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	0	0	0	0	0	

14.	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0
15.	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	20	766.033	20	0
16.	Donacije	0	0	0	0	0

	II RASHODI (od 1 do 7)	244.155.386	238.937.303	217.517.848	-5.218.083	98
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	130.626.472	129.312.480	122.594.235	-1.313.992	99
	Bruto plaće i naknade plaća	112.544.777	111.281.449	105.586.217	-1.263.328	99
	Naknade troškova zaposlenih	18.081.695	18.031.031	17.008.018	-50.664	100
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	13.017.951	12.850.337	12.173.683	-167.614	99
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	17.834.624	18.176.114	15.581.785	341.490	102
	Putni troškovi	174.367	81.791	60.109	-92.576	47
	Izdaci za energiju	1.726.600	1.558.629	1.482.202	-167.971	90
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	2.537.580	2.436.031	2.156.503	-101.549	96
	Nabavka materijala i sitnog inventara	2.300.273	2.078.399	2.453.830	-221.874	90
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	694.435	631.241	582.158	-63.194	91
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	631.800	613.337	610.862	-18.463	97
	Izdaci za tekuće održavanje	2.738.213	2.649.881	2.415.993	-88.332	97
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	459.140	381.906	327.039	-77.234	83
	Ugovorene i druge posebne usluge	6.572.216	7.744.899	5.493.089	1.172.683	118
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	68.534.770	73.998.429	63.450.709	5.463.659	108
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	20.348.839	18.858.225	16.035.379	-1.490.614	93
	Tekući transferi pojedincima	10.550.700	10.565.076	9.489.093	14.376	100
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	16.203.460	17.161.719	15.088.454	958.259	106
	Subvencije javnim preduzećima	14.751.771	13.787.465	11.143.651	-964.306	93
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	1.810.000	1.386.780	6.809.054	-423.220	77
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Tekući transferi u inostranstvo	70.000	69.508	137.458	-492	99
	Drugi tekući rashodi	4.800.000	12.169.656	4.747.620	7.369.656	254
5.	Kapitalni transferi	6.938.669	3.613.026	2.668.569	-3.325.643	52
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	6.298.669	2.983.026	2.208.569	-3.315.643	47
	Kapitalni transferi pojedincima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	440.000	380.000	260.000	-60.000	86
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	200.000	250.000	200.000	50.000	125
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
6.	Izdaci za kamate	2.102.900	986.917	1.048.867	-1.115.983	47
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	500.000	0	0	-500.000	0
	Izdaci za inostrane kamate	0	0	0	0	0
	Kamate na domaće pozajmljivanje	1.602.900	986.917	1.048.867	-615.983	62
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama	0	0	0	0	0
7.	Tekuća budžetska rezerva	5.100.000				
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	19.558.726	22.114.277	-101.193	2.555.551	113
III TRANSAKCIJE U STALNIIM SREDSTVIMA						
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	57.226	13.550	57.226	0
	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	57.226	13.550	57.226	0
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0
	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	9.813.726	7.792.073	7.596.492	-2.021.653	79
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	150.000	0	24.231	-150.000	0
	Nabavka građevina	40.000	6.903	784.649	-33.097	17
	Nabavka opreme	1.804.186	1.747.410	1.640.138	-56.776	97
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	792.540	246.654	598.105	-545.886	31

	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	7.027.000	5.791.106	4.549.369	-1.235.894	82
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	9.813.726	7.734.847	7.582.942	-2.078.879	79
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tkući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	9.745.000	14.379.430	-7.684.135	4.634.430	148
	IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	0
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Ostala domaća pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje u inostranstvo	0	0	0	0	0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0
	V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	0	0	0	0	0
1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za otplate dugova	5.245.000	5.007.328	7.753.590	-237.672	95
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0
	Vanjske otplate	0	0	0	0	0
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	5.245.000	5.007.328	7.753.590	-237.672	95
	Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0
	Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0
	Otkup duga	0	0	0	0	0
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	-5.245.000	-5.007.328	-7.753.590	237.672	95
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	4.500.000	9.372.102	-15.437.725	4.872.102	208

Rukovodstvo je konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu odobrilo 20.2. 2022. godine.

Ministar finansija

Adnan Faladžić

Konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine				
Naziv institucije: Hercegovačko-neretvanski kanton				
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100	
1	2	3	4	
I AKTIVA				
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	79.155.839	51.424.307	154	
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	77.721.010	50.426.659	154	
2. Vrijednosni papiri	0	0	0	
3. Kratkoročna potraživanja	1.404.671	985.654	143	
4. Kratkoročni plasmani	0	0	0	
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	26.610	8.446	315	
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0	
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0	
8. Kratkoročna razgraničenja	3.548	3.548	100	
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	218.937.839	213.477.902	103	
9. Stalna sredstva	283.234.256	275.475.459	103	
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	74.308.286	64.465.553	115	
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	208.925.970	211.009.906	99	
12. Dugoročni plasmani	1.089.403	1.089.256	100	
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0	
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	1.089.403	1.089.256	100	
15. Vrijednosni papiri	0	0	0	
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0	
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0	
18. Dugoročna razgraničenja	8.922.466	1.378.740	647	
UKUPNO AKTIVA (A+B)	298.093.678	264.902.209	113	
II PASIVA				
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	63.520.826	53.385.576	119	
19. Kratkoročne tekuće obaveze	30.625.414	17.323.304	177	
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0	
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	2.697.663	1.500.002	180	
22. Obaveze prema zaposlenicima	17.574.337	17.034.193	103	
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	241.532	8.476	2850	
24. Kratkoročna razgraničenja	12.381.880	17.519.601	71	
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	98.113.336	85.193.870	115	
25. Dugoročni krediti i zajmovi	56.318.230	51.850.667	109	
26. Ostale dugoročne obaveze	41.795.106	33.343.203	125	
27. Dugoročna razgraničenja	0	0	0	
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	136.459.516	126.322.763	108	
28. Izvori stalnih sredstava	160.784.526	160.019.059	100	
29. Ostali izvori sredstava	1.089.403	1.089.256	100	
30. Izvori sredstava rezervi	0	0	0	
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	0	0	0	
32. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	25.414.413	34.785.552	73	
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	298.093.678	264.902.209	113	

Rukovodstvo je konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine odobrilo 28. 2. 2022. godine.

Ministar finansija
Adnan Faladžić

**Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za
period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine**

Naziv institucije: Hercegovačko-neretvanski kanton

Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
I NOVČANI PRIMICI		
1	Prihodi (od 2 do 6)	255.475.715
2	Prihodi od poreza	196.977.485
3	Neporezni prihodi	36.571.986
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	21.924.272
5	Kapitalni transferi	20
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	1.851
7	Kapitalni primici i transferi (8)	57.226
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	57.226
9	Finansiranje (od 10 do 12)	0
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	255.532.941
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	216.636.850
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	128.749.764
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	12.872.909
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	11.784.718
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	58.788.540
20	Kapitalni transferi	3.454.002
21	Izdaci za kamate	986.917
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	7.792.072
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	7.792.072
24	Finansiranje (25 + 26)	3.809.667
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	3.809.667
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	228.238.590
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	27.294.351
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	50.426.659
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	77.721.010

Rukovodstvo je konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine odobrilo 28. 2. 2022. godine.

Ministar finansija
Adnan Faladžić